Philippi Beroaldi Heptalogos ſiue Septem Sapientes magna cura Impreſſum Bononiæ per Benedictum Hectoris Bibliopolã Bononienſem. Anno ſalutis. MDII. Die. x. Octobris:

Philippi Beroaldi Heptalogos ſiue Septem
Sapientes magna cura Impreſſum Bo-
noniæ per Benedictum Hectoris
Bibliopolã Bononienſem.
Anno ſalutis. MDII.
Die. x. Octo-
bris:

.

BIBLIOT... NAZ. ... VITTORIO EMANUELE

Regeſtum.

A B C Omnes ſunt quaterni.

1502

Ad Maximum Antiſtitem. D. Thomã Cardi/
nalem & Archiepiſcopũ Strigonienſem
Philippi Beroaldi Bononienſis

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

EPISTOLA.

Yneas ille Pyrrhi regis legatus ſingulari memoria memorabilis / qui Senatũ Ro/manũ cõſtare dixit ex Regibus: ſi hoc no ſtro æuo renatus cõtemplaret̃ Senatũ Põtificiũ hoc eſt Cõſiſtoriũ Cardinaliũ / haud dubie diceret non Regũ ſed deoꝝ illud eẽ conciliũ. &.n. qd ſunt aliud Cardinales / q̃ humana numina / q̃ terrena ſidera / & Religionis ſacroſancta faſtigia? In quoꝝ ordinem cooptari pauciſſimis mortaliũ datũ ẽ. In quoꝝ albo tu iã pridẽ Antiſtes maxime es cõſcriptus. nec ĩme/rito. Tu prudẽtia cõſilio auctoritate tãta præcellis / ut inter principes Pãnoniæ refulgeas / uelut ĩter mi/nores ſtellas luna ſplendeſcit / ut ſacratiſſimus & oĩ cũ honore mihi nominãdus Rex Vuladiſlaus tibi uni habenas pãnõici Regni moderãdas crediderit / ut ſine te nihil altum ſuſcipiat ac meditet̃. Tu uero ĩſtar optimi gubernatoris clauũ rectũ tenẽs id agis id curas / eãq; operã das ut cymba tutelæ tuæ credita ĩ uado ſalutis portuq; tutiſſimo cõſiſtat. Tu religio/ne / qua cõſtat uita mortaliũ / quæ hominis ꝓpria ẽ / quæ nos deo cognatos efficit ac uĩculo pulcherrimo cõnectit / tãta præpolles / ut nihil qcq̃ apd̃ te antiqus ſit religiõe / ut theoſebiã / ſic.n. dei cultus nominat̃ /

Senatus deorum.

Religioſus cardinalis.

Theoſebia.

rebus oibus exiſtimes eẽ anteponẽdã/ut Salubetri mũ illd documẽtũ/Imprimis uenerare deũ/memo/ riter memineris. & ſane Religio cũ oẽs mortales/tũ maxime decet ꝓmyſtas hoc ẽ ſũmates anuſtites/ q̃ ĩ terris ſacroſãcti eẽ debẽt exẽplar & archetypon uitæ ſanctioris. Et cũ ſũmo uiro rerũq; magnaꝝ ad/ miniſtratori turpe ſit noctẽ totã ſono conſumere/tu ſoni parciſſim9 breuiſſimũ tẽpuſculũ qeti das/uigi/ lãſq; de nocte religioſũ pẽſũ pagis/tributũq; quoti dianũ/qd' qſq; religioſus deo debet/diligẽter liben terq; pſoluis/interdũ libroꝝ pabulo / quo nullũ eſt ſuauius/animũ paſcis/& refoues/& ita uigilãdo lu/ cubrãdoq; pluribus horis uiuis/uita.n.uigilia eſt/ut ſapiẽtes dixere. Comitas aũt affabilitaſq; ſermonis cũ magnope aĩos cõciliet/alliciatq; ad beniuolẽtiã/ te oĩbus comẽ benignũ affabilẽ p̃ſtas. & ſane decet uiꝝ primariũ/q̃to ſit cæteris dignitate ſupior/tãto ſe gerere facilitate ſũmiſſius. Quid uero dicã de libe/ ralitate atq; beneficẽtia/quæ ĩ te ita mõſtrabilis ẽ/ut excellat/qua nihil ĩ prĩcipe amabilius eẽ põt/nihilq; p̃ſtãtius/hæc hoĩes facit diuos/hæc Cæſarẽ dictato/ rẽ/hæc Alexãdrum Magnũ ĩmortalitate donauit. hæc ad eternã gloriã uia/hac ꝓceres iere famigerati/ hac ĩ p̃ſentia ĩgẽti paſſu uadis tu prĩceps liberaliſſi/ me:q ĩ tuos/ĩ ꝓximos/ĩ alienos/deniq; ĩ oẽ hominũ genus gradati es benefic9 ac liberalis. & ꝑfecto nul la ẽ uirtutib9 tuis maior/nulla amabilior/nulla glo rioſior eẽ põt muniſicẽtia. Scito nil tã populare eẽ/ tã q̃ plauſibile/q̃ bonitatẽ cũ liberalitate copulatã/

Vita ui/gilia.

Laus libe ralitatis.

Liberaliſ ſimus car dinalis.

ſcito pricipē nūq̄ magis noia facere q̄ cū donat:nūq̄ magis lucrari/q̄ cū erogat:dando.n.pecuniā accipit gloriā gratiā beniuolētiā.hæc ergo cæteraq; politi/cæ uirtutes/ex qb9 q̄ſi cōpactus es & cōglutinatus/merito te faciūt uenerabilē amabilē deſiderabilē:ut i pānonia tā ſūmates q̄ ifimates certati te cū admiratiōe ſuſpiciāt/te diligāt/te p̄conio bonitatis extollāt. Tu litteratoꝝ es ſalutarē p̄ſidiū.tu ſtudioſoꝝ adminiculator atq; fultura:q n̄ paucos cādidatos doctrinaꝝ i Italiā ad capiēdū īgēii cultū ꝓficiſcētes uiatico iſtruis:pecuniā alimēta & cūcta ad culturā ſtudioꝝ cōducētia benigne ſuppeditas:Tu nup Bononiā ad me tāq̄ ad mercatū īgēuaꝝ diſciplinaꝝ duos nepotes tuos Ioānē & Paulū iuuenes ꝓbos modeſtos ſtudioſos deſtinaſti.eoſq; i cōtubernio meo eē uoluiſti : ut doctrinæ noſtræ pigmētis colorarētur/nec nō dolatorio eloquētiæ leuigarētur.& ſane ābo ſūt dotib9 īgenii egregiaq; īdole p̄diti:q̄ quā i Ioāne iā nō tam īdoles uirtutis / q̄ ip̄a uirtus eluceſcit:q iā ſublimi9 euolat/& faſtigia altiora cōſcēdit. Ego uero qđ bonū p̄ceptorē decet:ꝓ uirili parte curabo/ut ſuffarcinati noſtris mercib9 i Pānoniā ad genitales terras reuertant̄:ut ſub magiſtro Beroaldo ſtipēdia litteratoria haud q̄q̄ feciſſe peniteat:ut contuberniū meū dicant bonoꝝ moꝝ bonaꝝq; doctrinaꝝ fuiſſe diuerſoriū:i quo Michael quoq; cheſeri9 boſcinēſis Epiſcop9 iā pridē degit cōſectaneus cōdiſcipuluſq; nepotū tuoꝝ:adoleſcētulus apprime erudit9/

q iã ad bonã frugem puenit:fitq; ĩ dies doctior atq; elegãtior.ego uero cũ amicicias principales expetã/ſimq; tui noĩs atq; adeo numinis reuerẽtiſſim9 ob/ſeruãtiſſimuſq;:tibi noĩatĩ dedico Antiſtes maxime libellũ hũc:q ſit qdã q̃ſi cõciliator glutinatorq; amiciciæ tã florẽtis:tã magnæ:tã ſplẽdidæ:quẽ q̃ſo hilaro uultu & ſerena frõte ſuſcipias. Munuſculũ ẽ op/pido puſillũ:nec ĩficior:ſi corticẽ exteriorẽ tãtũ ſpectes:ſed ſi medullã ĩteriorẽ ĩtroſpexeris:: p̄tioſũ iudicabis.opuſculũ ẽ:quo ſymbola pythagoræ p tropologiã moralẽq; ĩtellectum explicãť:res haud dubie

Libellus ſucculẽta:nec minus frugifera q̃ uoluptifica. ut aũt

ſuccoſus. mea erga te obſeruãtia fieret celebratior teſtatiorq;/curaui ut hic libellus p mille exẽplaria format9 ex/cuſuſq; diuulgareť:q ĩ liminari pagina ac titulo geſtat nomẽ tuũ ſacroſãctũ.Q d' ſupeſt Deũ optimũ maximũ p̄cor:ut id eẽ uelit perẽne monumẽtũ mei ĩ te amoris ac obſeruãtiæ. Tu uero cũ fueris aliq̃do ab occupationib9 ſeriis feriatus:& a negotiis regiis ſeq̃ſtratus:qbus iugiter diſtineris:ne ſp̃uernis q̃ſo in manũ ſumere curſimq; trãſlegere opuſculũ:qđ tibi uni nuncupatĩ dedicať.qđ ab hoĩe tibi deditiſſimo trãſmittiť:qđ eruditoĩs noſtræ:q̃tulacũq; ẽ:aſſecta/tores amatoreſq; nõ ſolũ plegẽt:ſed:ni fallõ:ĩ manibus quotide habebũt tãq̃ enchiridion. Vale decus Antiſtitũ columenq; Pãnoniæ:& munuſculũ hoc:qualecũq; eſt:obuiis manibus excipe: & Philippũ Beroaldũ nouiciũ cliẽtẽ patrocinio tuo cõfoue.

SYMBOLA PYTHAGORAE A PHILIPPO BEROALDO MORALITER EXPLICATA.

d VO APVD VETERES
philoſophoꝝ genera fuiſſe tradūtur
Viri ornatiſſimi/Quoꝝ alteꝝ Ioni/
cū alteꝝ Italicū appellauere. Ionici
generis prīcipem extitiſſe Thalem
mileſium ferūt:Qui unus fuit ex illis ſeptem me/
moratiſſimis uiris/quos græcia ſapientes appellat.
Italicū uero genus auctorem habuit Samiū Pytha
goram inter priſcos philoſophos inclytū primūq;
philoſophiæ nūcupatorem.Qui interrogatus a Le
onte Phliaſioꝝ Tyrāno/Quid potiſſimū profitere
tur quoue ſe nomine nūcuparet/philoſophū ſe eſſe
reſpōdit/Ideſt ſtudioſum ſapiētiæ/quoniā ſophon
hoc eſt ſapientem ſe ſe profiteri inſolētiſſimum eē
uidebatur :Vnde deīceps nūcupati philoſophi ſūt/
qui antea ſophi ideſt ſapientes nominabātur. Hic
pythagoras documenta non parum multa deprōp/
ſit ex ſanctioribus doctrinæ prōptuariis/ad utilita/
tem hominū uiuendiq; rationem mire cōducentia:
a quibus diuinus ille Plato/nō lōge deuius pytha/
goriſſat in plurimis :Cuius auctoritas tanta extitit/
ut pro ratione haberetur/cū pythagoricis ſatis eſset

ita reſpôdere αὐτοσ εφα. ipſe dixit/qui memoriter tenentes precepta doctoris/memoria pro libris ute/bantur. Celeberrimi ſcriptores in Pythagora ſuſpiciunt Metempſychoſin atq; palingeneſian / quæ ſi latine uolueris enũciare / dicere poteris trãſanima/tionem atq; regenerationem .ex qua nõ inconcini/ter natum renatumq; eum ſepiſſime proditum eſt.

Laudant eiuſdem dogmata ad frugalitatem per tinẽtia/quibus unctiora edulia/lautioreſq; popinas interdixit/adeo ut familia Pythagorica puras & ſi/ne animalibus cenas cenitare ex p̃ceptoris inſtituto cõſueuerit.Idem diſcipulos ſuos nihil peræque edo cebat q̃ linguã intra uallũ dentium coercere & diuti no ſilentio philoſophari.Ab eodem paroemia græ/corum illa defluxit.κοινα τα φιλων.ideſt omnia amicoꝝ cõmunia.quoniam diſcipulos in cohortem diſciplinaꝝ recipiens omnes facultates in medium dare p̃cipiebat/ut eẽnt omnibꝫ omnia cõmunia/coi/returq; ſocietas inſeparabilis atq; conſortium/quod priſco uocabulo κοινοβιον appellat̃. Idem primus utpote uir ſagacis ingenii/& eorum quæ celo conti nentur capax deprehẽdit naturam ſideris illius/qđ

Inuẽta pythagoræ.

ueneris appellant.Nec non interualla ſiderum a ter ra indagare tentauit & a terra ad lunã centum .xxv. milia ſtadiorum eſſe collegit / ab ea uſq; ad ſolem duplum/Inde ad duodecim zodiaci ſigna triplica/tum.Idem normam quãdam geometricam ſine ar

tificis fabricationibus inuentam plauſibiliter oſten
dit.habentem trigoni figuram/qua inuentione gau
dibundus gratias diis maximas egiſſe dicitur ho/
ſtiaſq; imolauiſſe. Veꝝ hæc in p̄ſentia/aliáq; ſexcē/
ta preconio ſcriptorum in Pythagora celebrata pru
dens omitto/cū ad illa feſtinet animus/quæ hodier
næ oratiōi materiam preſtabunt & argumētum ut
opinor non penitendum.

A autē ſunt Symbola Pythagore/quibus
e per quadā quaſi inuolucra precioſos the/
ſauros conuelauit/& ſacroſancta decreta
cōtexit/quæ hodierna die a nobis latiſſime reſerata
pandētur/& ex īſtituto noſtro prope peculiari pig/
mentis oratoriis colorata ſplendeſcent.

Rit eruditio hæc neq; ludicra neq; triuia/
e lis/ſed ſeria/ſed infrequēs/& a prophano/
rum uulgo longe ſemota/Erit hoc ientacu
lū numeroſiore pabulo cōditū/qđ pueris iucūditatē
iuuenibꝫ ſaturitatē/maioribꝫ natu ſalubritatē/oībꝰ
delitias citra faſtidiū p̄ſtare poſſit Elaborabo ꝓ ui
rili parte/ut ad hæc fercula/neq; uos acceſſiſſe/neq;
nos iuitaſſe pēiteat. Veꝝ ut iā cepiſtis/purgataꝝ au
riū opā date/& ſeſqhorā dicturiētibꝫ nobis īpēdite.

Narraturꝰ ſymbola Pythagore uideor fac
e turus eē opæ p̄tiū ſi multiplicē huiuſce uo
cabuli ſignificationem pcēſuero/ut ita faci
lius quid ſibi magnus mirāduſq; philoſophus hoc

uerbo uoluerit intelligere poſſitis.

SYmbolum uocabulū eſt / ut grāmatici do

Symbo/ lū quid.

cēt/polyſemon/ideſt plura ſignificans/nā primū omniū ſymbolū collatio dicit᷑ hoc eſt quod plures in unū conferūt / ex hoc ſignificatu dicūtur Gulones & uentricolæ ſymbolum dediſſe in cenam/quādo unus quiſqꝫ confert ī unū nūmos pro rata/uel cupedias ciboꝝ/ad conuiualē apparatū inſtruendū. Hinc illud comici poetæ notiſſimum/ ſymbolū dedit cenauit/Gaudebam: Item in Eunucho/heri aliquot Adoleſcentuli coimus in pyreo in hunc diē: ut de ſymbolis eſſemus/illud quoqꝫ Plautinum ex Curgulione eūdem habet ītellectū. Symboloꝝ collatores apud foꝝ piſcariū. E diuerſo q̄ ad cenam ſiue prādiū nihil confert/īmuniſqꝫ diſcūbit/ & ακλητοσ ideſt non uocatus uenit / is eleganti uocabulo/græco quidem / ſed & noſtris uſitato Aſymbolos nominat᷑/hinc illud Gellianū. ne oīo ut dicitur īmunes & aſymboli ueniremus. Apud græcos paraſitus perq̄ ſcite ασυμβολοσ appellatur/propterea quod ī mūis & ſine ſymbolo ad cenas lautiores uentitat citra uocationem. In Decretis Canonicis ſalubriter præcipit᷑/ne clerici ex ſymbolis/ quæ uulgus comeſſalia appellat/cōuiuia factitare cōſueſcāt.

Aſymbolos paraſitus.

Autumat Ruffinus Symbolū Apoſtolicū ideo appellatum eē hoc nomine / Quia id condiderunt Apoſtoli in unū conferendo/Quod quiſqꝫ de fide

ſentiebat/Symbolum ueteres annulū appellauere/ Quod & Plinius noſter docet his uerbis/Apđ nos priſci annulū ungulū uocabāt/poſtea & græci & noſtri ſymbolū. Ad hāc ſignificationem quidā Terentianū illud referūt/ut de ſymbolis eſſemus/tāq̄ Annuli darentur pro arra ſiue arrabone ientaculi. Symbolū annul9.

Symbolū apud Ariſtotelem inuenitur pro Etymologia / quæ ob id a Cicerone dicta eſt notatio.

Symbolū quoq; græce dicitur Auguriū atq; uaticiniū / hoc eſt ut græcis uocabulis utar οιωνισμα και μαντευμα. Ad hæc Symbolum ſignificat notā indiciū & ſignū.ut eſt ſymbolū bellicū / quod militibus pugnaturis datur / maximeq; id in bellis ciuilib9 obſeruari ſolet. Quibus quoniā & armorꝝ habitus par/& ſonus uocis idē/& mos unus eſt/atq; eadem inſtituta bellandi/ne qua doli ſurreptio fiat/ Symbola diſtincta unus quiſq; dux ſuis militibus tradit/ut ſi forte occurrerit quiſpiam de quo dubitetur/ſymbolū prodat / ut ita ſi ſit hoſtis uel ſotius facile agnoſcatur. Itaq; temporibus bellorꝝ ciuilium īteſtinarūq; ſeditionū Marii ſymbolū fuit Lar de9/ Syllæ Apollo delphicus. Cæſaris Venus genitrix. In uigiliis quoq; caſtrenſibus ſymbola id genus dari conſueuerūt / ut puta uirtus/palma/uictoria/quæ tamē ſymbola ex p̄cepto diſciplinæ militaris quotidie uariari debent/ne ex uſu hoſtes ſignum agnoſcant:& exploratores inter noſtros uerſentur īpune.

Papauer ſymbolũ fecunditatis.

Conſimiliter in Arcanis priſcorum myſteriis ſym/bola habebãtur / Verbi cauſa papauer Symbolum erat fertilitatis/erat & ſymbolũ ciuitatis/Adõis ſymbolũ fructuũ.Atys florꝝ/Satyros quoq; ueneriæ poteſtatis Symbolũ eẽ uoluerunt / Spuma quæ græce αφρος Symbolũ eſt genituræ/unde uenerẽ aphroditen merito nũcupauere. Ex hoc nimirꝝ genere ſunt Symbola Pythagoræ / uidelicet idicia quædã & ſigna myſterioꝝ doctrinæ ſanctioris/quibus ſententiæ morales atq; ſalutaria documẽta continẽtur. Quibus tanq̃ uaſculis fictilibus theſaurus p̃cioſus includitur. Et plane hæc Symbola leges quadam/tenus imitãtur. Quaꝝ ſcriptum anguſtũ eſt interp̃tatio diffuſa.parca ſunt uerboꝝ/fecũda ſententiaꝝ/ Foris corticoſa/intus ſuccoſa/aliud ſonantia / aliud ſignificãtia : quibus p̃cepta quædã catholica hoc eſt uniuerſalia ſunt inuoluta ad uitam ſancte beateq; degendam/ualde cõgruẽtia. Cæteꝝ cum innumera ſint Symbola Pythagoræ/pauca quædã ex diuini philoſophi ſecretariis ſelecta deprompſi : quæ hodierna enarratione a nobis latiſſime explicarẽtur : quæ uitæ mortaliũ cõducibiliora ſalubrioraq; eẽ credidimus. Sed anteq̃ a Symboli ſignificatu recedamus/Annotandum obiter & illud eſt / Symbolum maſculino quoq; genere dici/ut docet Suidas/& ex Plautina lectione didicimus. Si quidem in bacchidibus ait Chryſalus:oſtendit ſymbolũ : quem tute

dederas. Inſit dicere adulterinū:& non eum eē ſymbolum. Item in pſeudolo: dato eum ſymbolum illi. Item epiſtolam modo hanc intercepi & ſymbolū/ quem ſymbolū? qui a milite alienatus ē. συμβουλοσ uero a græcis dicitur homo prudens probuſq; cōſiliarius: cui cōtrariū eſt. αβουλοσ Sed iā tempeſtiuū ē ut ſymbola Pythagorica morali ĩterp̄tatiōe pādamus quod dum a me fit/ uos queſo/ ut occepiſtis diligenter attendite.

Nter Symbola Pythagoræ myſtica Aurea/ Sacroſancta: quæ & enygmata nominātur illud primo loco occurrit dignū memoratu. ζυγον μη υπερβεμειν quod latine ſignificat/ ſtateram ne tranſilias. Hoc eſt ne prætergrediare iuſtitiam. O princeps qui ſceptrum tenens celſa in arce conſiſtis/ qui iura das mortalibus/ quē dominantem cuncti reuerentur/ ſtateram ne tranſilias/ a iuſtitiæ tramite deuius ne ab erres. Illa ſit tibi pro ſcopo & ſigno: Ad quod dicta facta cogitata tua omnia referantur. O iuridici magiſtratus: o iudices: qui pro tribunalibus ſedetis pronuntiaturi de uita patrimonioq; mortalium: ſententias ueſtras æqua lance perpendite & in librili collocate: omnibus uiribus neruiſque contendentes: ut iudicia ueſtra iudiciis Bocchoris comparari mereantur/ qui in egypto adeo iuſte adeo ſinceriter iudicaſſe fertur/ ut eius nomen ĩ prouerbium uenerit iuſtiſſime ac in/

Stateram ne tranſilias.

Iudicium bocchoris.

tegerrime iudicantium. Sit uobis ante oculos non minus interioris hominis q̃ exterioris idolon Si/mulacrũq; iuſtitiæ quã pictores rhetoreſq; ãtiqui effigiabant forma atq; filo uirginali / aſpectu uehementi luminibus oculorũ acrioribus cum reuerẽdæ cuiuſdã ſeueritudinis dignitate, ex hoc typo & imagine ĩtelligi uolentes iudicẽ ac magiſtratum / qui iuſtitiæ antiſtes eſt / oportere eẽ ſanctũ, ſeuerum, ĩcorruptũ, inadulabilem Vi ac maieſtate æquitatis ueritatiſq; terrificũ. O pontifices, qui ſacerdotali maieſtate præfulgentes inſtar diuorũ eſtis ĩ terris ſacro/ſancti, ſtateram ne tranſilite, etiam atq; etiam circũſpicite, ne pro dicearchis ſitis Adicearchi, hoc eſt ne pro iuſtitiæ præfectis p̃ſides iniuſtitiæ efficiamini / ſicut cópluſculos eẽ & uidim9 & audiuimus / Qui ſub ueſtimẽto ſanctitatis / Tyrãnicã iniuſtitiam cõtegũt. Scitote oculũ iuſtitiæ, quem nemo mortaliũ poteſt effugere, ex celeſti ſpeculatorio actiones atq; adeo cogitationes omnis ueſtras contemplari / atq; introſpicere. Quæ priſco iã ſæculo exoſa improbi/tatẽ iniuſtitiãq; mõtaliũ terras ĩpias r̃liqt, celoq; ſubuolauit, quã poetæ poetico uocabulo aſtreã appellitãt / Hic Dariũ Regẽ pſarũ oli iuſtitiæ ſacrificãtẽ dixiſſe ferũt, O Domina, ſi qua es uſq̃, pinde ac ita ſignificaret ſe iampridem exoptaſſe iuſtitiã neq; illã uſq̃ gentium iuenire potuiſſe. Egyptii priſca doctrina pollentes ĩ cerimoniis myſticis ſiniſtram ma/

Oculus iuſtitiæ.

nũ porrecta palma diſcapedinatã æq̃tatis ĩdiciũ ac ſymbolũ eẽ uoluerũt: ꝓpterea ꝙ ſiniſtra manus ge/nuía pigricia: nulla calliditate ꝑdita: uidebať æqta/tí aptior eẽ q̃ dextra. Iuſtitiã celeberrimi ſcripto/res graphice ac ſcíẽter oleo cõparãt: Vt.n.oleũ intus obeſt: foris infuſũ ꝓdeſt: ſic & iuſtitia foriſecus hoc eſt alienis magis ꝓdeſt: q̃ ĩtrinſecus hoc ẽ his: q eius ſunt adminiſtratores. nã iuſtus: ut inqt Ambroſius utilitatẽ ꝓpriã negligit: ut cõem æqtatẽ cuſtodiat: cõmunia ꝓ ſuis habet: ſua ꝓ cõmunib9. & cũ iuſti/tiæ pricipale munus ſit: alterꝵ nõ ledere: ius ſuũ uni/cuiq; tribuere: ide fit: ut q iuſtus ẽ: idẽ bon9 ſit: & q bonus iuſtus eẽ dicať: ꝑ quãdã decẽtiſſimã recipro/cationẽ. Menãder: qđ et pollux docet ĩ onomaſtico: γην δικαιον .i. terrã iuſtã appellat: quæ ſcili/cet q̃tũ accepit tãtũ reddat. Negotiatores: q uultis & dici & eẽ bõa noĩa: q̃tũ accepiſtis: tãtũ reddite ci/tra fraudationẽ: ſit ꝓcul a uobis oĩs ĩpoſtura: oĩs cir/cũſcriptio: a ſtatera ne digitũ qdẽ trãſuerſum abſce dite: apđ græcos ab hoc excellẽti iuſtitiæ bono Ari/ſtides δικαιος .i. iuſtus eſt cognominatus: qđ ſane cognomen oĩbus omniũ triũphis eſt anteponẽdũ: qđ equidẽ mali: q̃ magni Põpeii: felicis Sylle: Po/liorcetis Demetrii hoc ẽ urbiũ expugnatoris. Quo ꝓcul dubio noĩe nullũ ꝓ̃ſtantius nullũ fauorabilius eẽ põt. Quo circa q uult & eẽ & uideri bonus prin/ceps: ac amabilis: Ea æqtate iuſtitia bonitate ſit ꝓ̃di/

Iuſtitia ut oleum.

Ariſtides iuſtus.

tus / ut merito Δικαιοσ ideſt iuſtus cognominari poſſit/is in ſe ſe oīa habet / penes quem eſt iuſtitia/ & ut camenæ græcoꝝ canunt τροποσ Δικαιοσ κτημα τιμιωτατον ideſt iuſti mores precioſiſſima poſſeſſio. Interrogatus Ageſilaus ille magnus/utra uirtus p̄ſtantior foret/fortitudo/An iuſtitia/ſcite elegāterq́ reſpōdit ουδεν εφη ανδριασ χρηζομεν εαν παντεσ ωμεν Δικαιοι nihil inquit fortitudine indigemus / ſi iuſti omnes ſimus.

Scitum ageſilai.

Puteolos italiæ populos nuncupatos eſſe dicarcheos a iuſtitia docet Stephanus græcus auctor / & noſtri meminere/hic illud Papinii. Celſa dicarchei ſpeculatrix uilla profundi. Quā ſpetioſum/q̄ memorabile/q̄ glorioſū foret ſi hæc ciuitas noſtra atq́ adeo/ciuitates oēs tā ſancte tāq́ iuſte regerentur/ut dicearchiæ nominari merito poſſent cognomīe ſācto & amabili. Iuſtitiam græci Δικαιοσυνην appellant/quaſi Δικαιου συνεσιν ideſt iuſti intelligentiam/ut interpretatur Plato in cratylo / ad quā cum omnes mortales / tum maxime principes ſe ſe natos eſſe nouerint/noſcent autem ſi iuxta Symbolum Pythagoricum/ſtateram non tranſilierint/eiq́ Symbolum alterum maxime cognatū / maximeq́ germanum copulauerit:quo diuinus philoſophus precipit/Coronam urbium non carpendam/hoc eſt leges urbium eſſe ſeruandas . & enim ut ueriſſime dixit Pindarus/lex omnium domina eſt/cui ut deo

Dicarchei puteoli.

Corona n̄ carpēda.

Lex dn̄a.

parendum eſſe cōmonet conditor familiæ peripa/
teticæ Ariſtoteles. Quin etiam deus ille philoſoho
rum Plato Cuius os in philoſophia purgatiſſimū
eſt & lucidiſſimū/ſtat acerrimus legis propugnator/
atq; ueluti e ſpecula ſurdis ueritatis mortalibus ita
proclamat. Interitum paratum illi ciuitati uideo / in
qua nō lex magiſtratibus ſed legi magiſtratus p̄ſūt.
Salutem uero illi/in qua lex magiſtratibus domi /
natur/cuncta certe bona/quæ dii ciuitatibus p̄bent/
huic affore conſpicio. Sit ergo lex in ciuitate uelut
Regina in arce uitiorum emendatrix / uirtutum p̄/
miatrix recte uiuēdi dux/& totius ciuitatis ſoſpita/
trix ſaluberrima. Audite quæſo elogium/quod pro Elogiū.
ueſtibulo edium principalium/pro cubiculis magi/
ſtratuum/quod in liminari pagina iuriſcōſultorum
non tam ſcribi q̄ ſculpi decet. Sic enim inquit Arpi
nas orator. Mens & animus & conſilium & ſenten
tia ciuitatis poſita eſt in legibus/& ut corpora no/
ſtra ſine mente/ſic ciuitas ſine lege ſuis partibus &
neruis ac ſanguine & membris uti non poteſt. Le/
gum miniſtri magiſtratus/legum interpretes iudi/
ces. Legum deniq; iccirco omnes ſerui ſumus/ut li/
beri eſſe poſſimus/quis igitur amator ciuitatis/cupi
dus publicæ ſalutis / cum intelligat adminiculo le/
gum fulciri ciuitatem/non totis uiribus ſymbolum
pythagore cuſtodiat/ne coronam carpat/hoc eſt / ne
legem uiolet / ſine qua cuncta corruant neceſſe eſt.

Legeſ nerui ciuitatum.
Theſmophoria.

Cōſtat profecto ad ſalutē ciuiū ciuitatūq; incolumitatē/uitāq; hominū & quietā & beatā inuētas eē leges quas porti9 Cato ciuitatū neruos eē dicebat/ quaꝝ íuentricem Cererē oī ꝑconio laudis extollere debemus/quā ob id græci theſmophoron uocāt/q̄ſi dicas legiferā/& eius initia ac feſta Theſmophoria. Veꝝ ut dicā qđ ſentio/nō tā īgenio hominū/q̄ diuina mēte lex fuit excogitata ꝓpagataq;. Quāobrē lex uera atq; prīceps apta ad iubendū & ad uetādū ratio eſt recta ſummi iouis.

Nomophylaces.

a Pud græcos ī bene moratis ciuitatibus.nō ſolū obſeruabāt nomothetæ hoc ē cōditores legū/ut draco & ſolon/Veꝝ etiā cuſtodes legū diligētiſſimi creabant/quos græci noſtriq; ſcriptores nomophylacas appellāt.hoꝝ erat officiū/ut Columella inqt eos/q legibus parerent/laudibus ꝓſequi/nec minus honorib9/eos autem qui nō parerent pœna mulctare.

Si libet licet.

p Rincipes/q ſeruātiſſimi legū tutores eē deberēt/fidiſſimiq; nomophylaces/hi plerūq; ſunt præuaricatores/ſupplātatoreſq;/illud ſubīde iactitātes/prīceps lege ſolutus ē/& libido regū ꝑ legibus habēda. Hic olī Antōinus caracalus Romanus impator/cū nouercā noīe Iuliā luculentam feminā inceſto amore diligeret dixiſſetq;/uellem ſi liceret/ferūt illā reſpondiſſe. Si libet licet.

An neſcis te imperatorem eſſe/& leges dare nõ acci
pere/hoc ſane uerbum/quod oleum eſt camino/qđ
ſulphur incẽdio/idem fuit ad furorem prĩcipis exti
mulandum legeſq; conculcandas. nam euegiſtio fu
riis cupidineis cõcitatus/nuptias iceſtas infandaſq;
cũ nouerca confecit/quaſi ſciret ſe leges dare. Cum
uere/ſi quid auitæ ſanctitatis in homine fuiſſet/ſo/
lus prohibere debuiſſet Si quidem matrem/nec
enim alio dicẽda erat nomine / duxit uxorem/& ad
parricidiũ iunxit inceſtũ. Nãq; eam matrimonio ſo
tiauit/cuius filiũ Getã eũdẽq; ipſiusmet fratrẽ prius
occiderat. Nero quoq; ſanguinarius princeps &
humãi generis fax ac peſtis/ueneno fratrem Britã/
nicũ aggreſſus eſt / parato a locuſta triuenefica / qđ
cũ opinione tardius graſſaretur/accerſitã mulierem
ſua manu uerberauit/arguens pro ueneno remediũ
dediſſe/excuſantiq; locuſtæ minus ueneni datũ ad
occultandam ſceleris tam atrocis inuidiã/ ſane inqt
legem Iuliã timeo / uidelicet oſtendens ſe ipſis legi
bus mãdare ſuſpendiũ/& ſe legi/nõ legem ſibi do/
minari/uenenoq; iteȝ p̃ſentiſſimo propinato ad pri
mũ ſtatim guſtũ exanimatus eſt infelix puer. Ni
mirum tales prĩcipes uel potius tyrãni leges p̃inde
habent ac telas araneaȝ/nã ſicut illæ infirmiora ani
malia retinentes/ualentiora tranſmittũt/ita legibus
humiles & pauperes cõſtringũtur/diuites & præpo
tentes non alligãtur. Erit opinor operæprecium

Leges ut telæ ara/nearum.

percenſere hoc in loco hiſtoriam barbaricam quidẽ ſed negotio inſtituto bene congruentem.

Exemplũ Regis p/ ſaꝝ.

c Ambyſes perſaꝝ Rex ſororis amore cap/tus cupiduſq; ducẽdi illam uxorem, quod nefas erat, regios iudices euocat percũcta/turq; nũ qua lex ſit, quæ ſinat uolentem fratrem cũ ſorore copulare matrimoniũ. Iudices quibus libido regia bene erat cognita circũſpicienter ſagaciterq; reſpõdentes nullam ſe inuenire legẽ, quæ permittat fratri nubere ſororẽ, quãdam tamen affirmant inue niri legẽ, qua liceat regi pſaꝝ facere quicqd libeat. Ita neq; legem abrogarunt, & ne legem tuentes ipſi periclitarẽtur aliam inuenerunt ſubſcribẽtem uoto eius, qui ſororem in matrimoniũ ducere cõcupiſce/bat. Sic cãbyſes reperto legis diuerticulo ſororẽ per nuptias ĩceſtas duxit uxorẽ. uerũ noſtris quoq; temporibus haud paꝝ multi prĩcipes uiſuntur, qui quaſi aquã feruentẽ frigidã eſſe, ita putant leges, di uerticulaq; id genus excogitant.

n Os uero obſeruantes ſymbolum ueneran di philoſophi ſalutare, ſtateram ne tranſi/liamus, coronã ne carpamus, hoc eſt una cũ iuſtitia leges pertinaciter ſeruemus: ut ita uiuamus magna exparte ĩpeccabiles, curioſe cauentes ne dici merito poſſimus, ανομοι και παρανομοι, ſic.n. græcis uocib⁹ hoĩes iniq & ſceleſti noiant̃. q̃ſi legi/rupæ, & trãſgreſſores legis, quã νομον uocitant.

Legiru/pæ.

Equitur Symbolũ Pythagoræ / quo uitæ beatitudo conſiſtit / qđ ſic infit καρδιαν μη εσθιειν ideſt cor non comedendũ / qđ ſignat mœrorem ex animo eiiciẽdum / quotus qſq; mortaliũ eſt? qui cor quotidie nõ edat/qui mœrore nõ tabeſcat/qui egritudine nõ cõficiatur? homines ſunt / ut ſcitiſſime ſimul & eloquentiſſime diffinit Apuleius anxiis mẽtibus/brutis corporib9/querula uita. & ut auctor eſt Diuus Ambroſius/piraterium eſt uita hominis/ſiue ꝙ homines in hac uita omnia experiũtur mala: Pirateriũ enim latine experimẽtũ dici poteſt. ſeu quod uero propius eſt/ꝙ in piraterio ſumus/hoc eſt in habitaculo piratarũ/hoc. n. uocabulo prædonũ domiciliũ nũcupať. hic ergo tot piratæ in nos graſſantur & ſeuiunt/quot curæ exanimales/quot affectus aculeati præcordia fodicãt atq; diuellunt. tot ꝑdones circũſiliunt/quot angores exagitãt/quot perturbationes inuadunt. Tota hominis uita flebilis eſt/& ut inquit ueriſſime Plinius noſter/homo a lachrymis uitam auſpicať/eſtq; quædã quaſi officina mœrorum/ut uelis nolis cor comeſſe cogaris/& mœrorẽ habere ꝓ pabulo ferme quotidiano. ut nõ imerito lachrymæ Heracleti philoſophi dilaudẽtur/q quoties ꝓdibat ĩ publicũ flebat/tãq̃ oĩa omniũ hoĩum negocia ſibi flẽda eẽ uiderẽť. Iſti purpurati & cuneis ſatellitũ ſtipati/quos uulg9 beatos uocat/q̃ ſæpe mœrẽt/q̃ ſæpe ſuſpirãt/q̃ multis uibicib9

Cor non comedẽdum.

Pirateriũ.

Lachrymæ heracleti.

meſtitudinis introrſum deformati ſqualent. quoꝝ beatitas oppido q̄ decenter & ſcite perſonata bracteata ſupparata nominatur.

Beatitas bractea/ta,

h Iſtorici celebrant Ethiopas quoſdam/qui neq; doleāt neq; iraſcātur/neq; ulla humana affectione moueantur/quos ob id ipm apathes uocāt/quaſi dicas impaſſibiles/hoc eſt ſine ulla animoꝝ perturbatione degētes/Plinius noſter quoſdam ſapientiæ affectatores refert toruitate quadam naturæ dura & inflexibili præditos humanis affectibus caruiſſe/qui & ipſi apathes nominātur.

Apathes.

Mihi humanam conditionem ac uitam ſolerter penſitanti uix poſſibile uidetur inueniri hominem/qui ſit apathes/qui cor ſubinde nō edat/qui mœrorem triſtitiamq; non guſtet uel ad ſatietatem. Rara auis ī terris nigroq; ſimillima cygno ille eſt/quē nō teneant ſtipent ambiant comites illi quique Plautini amatoris/uidelicet/cura/miſeria/egritudo/lachryme/lamentatio.

n Vper ego Cor comeſſe coactus ſum & largiore mœroris guſtulo ſaturari/ſiquidem me uehemēter cōtriſtauit/& maximo dolore confudit obitus Mini Roſcii/quo mihi homo nemo neq; amicior neq; carior neq; coniūctior fuit/Idq; meritiſſimo. Nāq; ānos ab hinc circiter triginta tirūculi ſimul fecimus ſtipendia litteratoria ſub Franciſco puteolano/qui ut tunc ferebant tempora

De Mino Roſcio.

primi nominis primeq; notæ ĩter claſſicos profeſ/ſores habebatur.ex hoc cōdiſcipulatu dulciſſimoq; litteraꝝ cōtubernio amicicia inter nos ſancta ac re/ligioſa quadā neceſſitudine imbuta coaluit. Auxit beniuolentiam frequens ac pene quotidiana cōſue tudo/dum ſcriptores latinæ linguæ pene uniuerſos curſim quidē nec tamen ĩcurioſe perlegimus. Erat in Roſcio meo ĩgeniū p̄ſens/ extemporalis facūdia ſolers prudentia/cui difficile eēt imponere/ut nō mi nus uere q̄ breuiter a me in endecaſyllabo dictū ſit. orator bonus & bonus ſenator/erant in homine plu rimæ litteræ nec hæ ut in politico uulgares/ſed inte/riores quædā & recōditæ /huc accedebat peculiaris quædā in negociis obeūdis dexteritas / in ſermoci/nationibus affabilitas/in ſeriis rebus grauitas/in io coſis urbanitas:erat deniq; ĩ homine ingenium uer ſatile/adeo ut uir omniū horarū merito dici poſſet. hinc in ſenatu primas obtinebat primuſq; ſentētiā magnis in rebus rogabatur. Illuſtris prĩceps noſter Ioānes Bentiuolus noſtræq; patriæ columen hunc tanti faciebat ut pluris faceret neminem / & quoties temporibus duris ac tenebricoſis in negotiis maxi/mis fuit opus oratorē deſtinare/qui fieret exorator/ ex omnibus unū prope peculiariter extra ſortē no/minatim nūcupabat/cui tū ob fidē tum ob pruden tiam tuto cōcrederet & publica negocia & priuata. Inclytus Annibal alumnus meus ſine Roſcio nihil

altũm meditabatur / Ne longum faciam/omnibus Bentiuolis erat ſicut eē debebat/lõge acceptiſſimus/ apud cũctos Bononiẽſes in ampliſſima eſtimatiõe domi foriſq; mõſtrabilis/politicis uirtutibus orna/tus/liberali muſa ꝑpolitus/opibus luculentis ſuffar cinatus Agebat cõſumatũ omni ex parte ſenatorẽ/ agebat lautũ patrẽ familias/agebat amicũ nõ min9 auxiliariũ q̃ cõſiliariũ/cũprimis uero mecũ familia/riter uiuebat/mecũ ſeria ut dicitur & ioca:eratq; nõ ſolũ municipibus meis ſed etiã alienigenis amicicia Roſcii Beroaldiq; notiſſima/quã poſteritati quoq; notã facere ꝓ uirili parte cõtẽdo. Quæ uoluminib9 iã ñ paucis a me editis cœpit ĩnoteſcere. Verꝝ nulla eſt diuturna felicitas/parenſq; rerũ natura nouercã ſe ſe nobis idẽtidẽ p̃ſtat/& plus aloes ꝓpiat q̃ mel/litæ potionis.& cum duo ſint dolia ĩ iouis ueſtibulo collocata alterꝝ bonorꝝ/alterꝝ malorꝝ prõptuariũ/lar gior quot diebus atq; adeo quot horis copia ꝓmit̃ ex dolio malorꝝ. O Spes hominũ fallaces/o inanes noſtras cogitatiões.o uitã mortaliũ fluxã & caducã/ ut ſæpe gaudia ĩ luctus/ut ſæpe cãtus ĩ lamẽta uer/tũtur. Minus Roſcius meus plenus gaudii plenus hilaritatis/inierat põpabiliter deducente toto popu/lo calẽdis ſeptẽbris Magiſtratũ ampliſſimũ hono/ratiſſimũq; quẽ uexilliferũ iuſtitiæ uulgo nominitant/eſtq; bimeſtris Rei.Pu.moderator/cum repẽte graui morbo ĩplicitus & cauſone/hoc ẽ febri eſtuo/

ſa correptus domum ex palatio rediit/dieq; decimo quito conſūptus eſt/ad quartū nonas octobris/quē diē Bononiēſes ſolēniter celebrāt/ut pote diuo Pe/tronio tutelari deo noſtro dedicatū. O diē luctuoſū & nigro calculo notandū/dupliciq; iactura mihi ĩ/fauſtū & ominoſum / Si qdē octauo ab hīc āno hic dies mihi matrē optimā pientiſſimāq; eripuit/& in p̄ſētia amico maximo ſuauiſſimo amabiliſſimo me ſpoliauit/reliqtq; dimidiatū. ꝓrūpūt lachrymæ/ſu/pat dolor/urit atrox cura/recurſat ſubinde idolon & ſpectrū Roſcii mei/quē in lecto cubātē cū ex offi/cio mutuæ germanitatis ſubīde uiſitarē pridie q̄ ex hac uita migraret/uerba hæc nouiſſima ex ore mo/riētis excepi / Vale Beroalde mī/te reliquo/& uocor ad maius tribunal. quæ quoties ſubeūt mētē/toties lācināt p̄cordia. Dixerūt ueteres morte Africani ca/ſtratā eē Romanā Rē. Pu. mortuo Catōe relictum eē Senatū pupillū. Nos uero modeſtius loq̄ntes di camus morte Mini Roſcii Rē. Pu. Bononiēſem or batā eē optimo patrono/& me uiduatū gēma ami/coꝝ meoꝝ/q nō min9 mihi lugēdus ē/q̄ neceſſarios & cōſanguineos lugere ſoleamus/īmo amicus ꝓpī/quo āteponēdus ē/& amicicia hoc p̄ſtat ꝓpīqtati/q; ex ꝓpīqtate beniuolētia tolli pōt/ex amicicia n̄ pōt/ ſublata aūt beniuolētia/ut īqt ueriſſime cicero/ami/ciciæ nomē tollit/ ꝓpīqtatis manet. Verſiculus ē ex amatorio promptuario ſententialiter expromptus/

Mōte afri cāi caſtra/ta. R. P.

Vetus amor nullum nouit habere modum / amor noſter cum ueriſſimus ſinceriſſimuſque floruerit / nullo modo terminabitur / nulla obliuiōe oblitera/ bitur/uiuit uiuetq; mihi ī penitiſſimis p̄cordiis Roſcius me9. Cui9 acerba mors fecit me obliuiſci ſym boli pythagorici/quod p̄cipit cor non eē guſtandū/ merorēq; ex animo proiiciēdum. Itaq; tāto orbita/ tis uulnere cōfectus cōfugi ad ſalutares librorꝝ ſup petias/qui pure lecti mirū in modū recreāt atq; refi ciunt animū languētem/& fomenta ſuppeditāt/eſt & illa nō parū efficax conſolatio/quæ aurem uellēs ſic infit & īterius perſonat/magna eſt felicitas mori in felicitate/ Roſcius tuus deceſſit florētiſſimus ple nus honorꝝ plenus bonorum/primarius Senator in ſūmo magiſtratu/perfunctus legationibus honora tiſſimis ad pontificem Maximū / ad ſacroſanctum regē gallorꝝ/ad principes plurimos deſtinatus/ſepti mū fuit conſul / hoc eſt ut nos loquimur ſeptimum Vexillifer iuſtitiæ / deniq; ſūmum faſtigiū priuati hominis impleuit. Deceſſit ætate in ſeniū uergente annos natus duos & quīquaginta. Dices eū ad huc annos pluſculos uiuere potuiſſe. Verum neſcis q̄d ueſper ſerus uehat. Neſcis q̄ ſoleant repēte fortunæ hominibus īmutari/neſcis in lōga uita idē accidere ſolere quod in longa uia / in qua luti plurimū eſt & pulueris/mors eum nō a bonis eripuit ſed a malis: perſoluit tributū/cui obnoxia eſt omnis mortalitas/

Mors tri/ butū mor talium.

quod uelímus nolim9 eſt perſoluēdū. ſumus oēs ſpiritus p̄carii. uita data eſt utēda p̄cario. Iniqui eſt debitoris creditori repoſcenti quod ſuum eſt facere conuitiū/ & cū uita mortuoꝝ ſit in memoria uiuoꝝ/ uiuet in pectoribus mortaliū/ atq; in ſermōe uerſa/bitur. hæc & id genus foměta me reficiūt auocantq; a merore tabifico/ abducūt a lachrymis nihil p̄ficiē/tibus. ſubit illud. quid faciā? Angam excruciem ne me? quid deinde aſſequar? proide aīo iam cōpoſito & mēte tranquilla omnipotētem atq; ultramūdanū deū dep̄cabūdus rogo & oro / ut manes Roſcii mei in domiciliū eternæ beatitatis accipiat / ut in elyſio celeſti in cetu beatoꝝ æuo ſempiterno p̄fruatur: put meretur ille/ qui de patria bene meritus eſt/ qui fuit integerrimus ciuis/ optimus ſenator/ æquiſſimus cō ſul/ in omni deniq; uita ad amuſſim formatus. hoc ueluti quodā quaſi elogiū atq; adeo epicediū offi/cioſus exhibeo memorie amiciſſimi/ quoniā hoc ſo lū reſtat/ quod mortuo p̄ſtare poſſimus. Si quis aūt erit aliquādo tā ocioſus tāq; ab omni ferio feriatus/ ut hæc qualiacūq; ſunt in manus ſumat/ queſo hoc totū perlegat citra faſtidiū nec ſine ſympathia / co/gitetq; in uita nil dulcius eſſe nil optabilius amico: quo cū oīa perinde ac tecū tuto libereq; loquaris: q in rebus ſecūdis tecum peræque letetur/ in aduerſis conſolatione confoueat: Talis autem nec facile in/uenitur/ & inuentus amittitur / nō ſine maximo ani

mi cruciatu/ſicuti ego nuperrime expertus ſum fac/
ta Roſcii mei iactura grauiſſima / hoc queſo elogiũ
nouiſſimum quod defuncto dedicamus tam diu/
turnum ſit tamq; durabile/ut nulla uetuſtate inter/
moriatur/ immo fiat ipſa ætate uiuacius.& cum uix
tria aut quattuor nominentur apud ueteres paria
amicorum/ſpero ĩ hoc genere amiciciam Mini Ro
ſcii & Philippi Beroaldi notam poſteritati fore. Li
buit ex amoris ſincerioris affectu in hæc quaſi pa
rerga diuertere:quæ lectores laſſeſcẽtes mire refici/
unt/ſuntq; ueluti cõdimẽta/qbus auriũ faſtidiũ/re/
purgari cõſueuit/fieriq; aĩus uegetior ad reliqua p/
noſcenda. Sed ut domũ repedemus/& uñ egreſſa ẽ
codẽ reuertat̃ oratio/qd nobis agẽdũ ẽ/ut pythago/
rico ſymbolo obtẽperãtes cor nõ comedamus? Ni/
mirũ ut ego ſẽtio aĩus nr̃ p uirili parte abducẽdus ẽ/
auocãduſq; a curis edacib9/& uita cũ hilaritate de/
gẽda/aĩus.n.gaudens ut ait Solomon ætatẽ floridã
facit/ſpiritus triſtis exiccat oſſa.& ſane egritudo car
nificina eſt/animũ hoĩs exedens/planeq; cõficiens:
exquo ĩpam egritudinẽ chryſippus appellatã putat
græco uocabulo λυπην q̃ſi lyſin.i.ſolutionẽ totius
hominis/nec ĩmerito/Siqdẽ hõ mœrore confectus
tabeſcit maceſcit ſeneſcit miſer.hic illd̃ de hoĩe mœ
rente nõ minus uere q̃ ſcite dictũ eſt. Refugere ocu
li/corpus macie extabuit:lachrymæ pedeſ humor &/
exangues genæ ſitu nidoris / barba pedore horrida

atq; itonſa iſuſcat pectus illuuie ſcabrũ. omni itaq; cõtentione uelis ut dicitˀ Remiſq; egritudo eliminã da eſt: quæ iſtar carnificis atq; tortoris homini iſert cruciaméta teterrima. Clariſſimus medicinæ cõditor Galen9 ſalutariter pcipit ab ira a triſtitia a ſollicitudine cũprimis abſtinẽdum eẽ ppterea q hæc pathe.i.pturbationes & morbi corpora noſtra pturbant exiccãt exanimãt.& homo nõ minus ſæpe moritur ex mœroris exuperantia/q ex ĩmodica leticia. Cauſam aũt qui alterutrã nouerit/utrãq; noſcet. Si quidem ut apud ſcriptores medicinæ idoneos cõpe rio ex letitia geſtiẽte & gaudio nimio ſpiritus ac ſã guis una egrediuntur ad corporis extima quaſi obuiam tantæ hilaritati/unde fit ut calor ingenitus repente extinguatur: ſicut ignis extingui ſolet ex uehementiore uentilatione. Contra ex mœrore immodico largitateq; triſticiæ ſpiritus & ſanguis intra penetralia reconduntur/extinguntque ſubito ĩnatam caliditatem/ſicut ignis extinctus intermoritur coopertus conuelatuſque cinere largiore: qui eum exhalare/reſpirareque non ſinit. Plato in menexeno laudans uetus illud prouerbium quod eſt μηδὲν ἄγαν Nequid nimis: monet uitam ita inſtituendam eſſe ut prouerbio pareamus: ſi bene beateque uiuere uelimus: nunquam enim nimis aut letitia exultabit: aut triſtitia uexabitur qui nihil quicquam nimis faciet atque intemperanter:

Mors ex egritudine & gaudio.

& ut inquit ille: gaudebit minus & minus dolebit.

Democritus gelaſinus. Euthymia. Democritus ille, cui omnia & ridicula & ridẽda eſſe uidebãtur: quem ob id græci gælaſinon cognominauere: ſũmũ hominis bonum eẽ cẽſebat euthymiam: ſic enim græca uoce dicit̃ animi trãquillitas: quæ uitæ beatæ effectrix eſt: amet̃ ergo & omnibus uirib9 appetatur expers publicæ priuatæq; curæ trãquillitas. Sit nobis cordi Euthymia Democritica hoc ẽ aĩus trãquillus & pinde beatus: ſi cor guſtare ñ uolum9 ſi mœrorẽ meſtitudinẽq; pcul eliminare cõcupiſcim9. In eccleſiaſte ſcriptũ ẽ, laudaui letitiã q nõ eẽt homini bonũ ſub ſole niſi q comederet & biberet, atq; gauderet, ſimus ergo in gaudio in hilaritate: ſimus animo quãtum poteſt defecato. Simus exporrecta frõte non ſtriata, imitemur pro uirili parte Socratem parentem philoſophiæ moralis, quem

Socrates eodẽ ſẽp uult. Xãtippe uxor predicare ſolita eſt, ſemper ſe uidiſſe eodem uultu exeũtem domo & reuertentem: hoc ẽ ſereno & tranquillo: inquo in magna inæqualitate fortunæ mira frontis & mentis æqualitas conſpecta eſt. Erimus autem hilares & gaudibundi prope perẽniter: ſi ſtudiis doctrinarum animũ excoluerimus. & hoc ueluti ſuauiſſimo pabulo mens noſtra ſaginata pingueſcat. Sunt ſtudia quædam auſteriora impendio & acerbiora: Quibus animus noſter non tam hilareſcit q̃ cõtriſtatur. quæ inſtar mordacioris medicamenti cum amaritudine proſunt.

Verum ſtudia humanitatis & liberali muſa cōdita ea habent ſuccū, habent ſuauitatem. Hic eſt ille ſol, qui nubila humani animi ſerenat. hæc eſt illa ſyren, quæ cantu ſalutari mortalium corda cōmulcet. Hoc eſt illud nepēthes, quo triſtitia diſcutitur, Curæ hebetantur, hilaritas conciliatur. Quod oībus utiq; mortalibus foret propinādum. Litteræ litteratæ in ſecundis rebus ſunt maximo ornamento, in aduerſis maximo ſolatio, nihilq; tam triſte, quod p has nō fiat minus triſte, nihil tam letū, quod non ſit his letius. Ergo igitur ad unū mœroris leuamentū potentiſſimū ſtudia confugiamus, ad ſcribendi legendiq; ſolatia cōuolemus, quæ triſtitudinis maculas abſtergebūt, frontem ſerenabūt, animū defecabunt inſtar mundi, qui ſemper enubis purus liquidus & imperturbatæ lucis eſt. Verum.n. uero ſunt & illa ad mœrorem explodendū parua quidem nō tamen aſpernanda remedia, uidelicet ut heleniū nobis p̄ſto ſit, ſic appellat̃ herba ex helenæ lachrymis nata, quæ in uino pota effectrix eſt hilaritatis, eaq; triſtitia omnis abolet̃. Habeamus & bugloſſon quæ in uinū deiecta animi uoluptates auget, & ob id uocat̃ euphroſynon, ſic enim græca uoce hilaritudo atq; letitia ſignificatur. Danda interdū opa aurium muſicæ ſuauitati, qua ſenſus hilarāṫur, qua capitur omne quod uiuit: quæ lenit pathe ideſt paſſiones animorum & ſollicitam explicat frontem, de

Nepenthes.

Heleniū.

Muſica lenit paſſiones.

cuius laude extat oratio a me compoſita per id fere tempus: quo adoleſcentulus odas Oratii hoc ipo in gymnaſio ꝑfitebar. Simus memores adagii græci

Abronis uita.

quod ait αβρωνοσ βιοσ Abronis uitaq; fuit diues & uixit molliter ac beate/noſq; admonet ut ſine nubilo triſtitiæ in animi ſerenitate uiuamus. Nō nūq̄ geniales agēdi ſunt dies/& hilaritate cōuiuali ac potiōe liberali curæ diſſipādæ/animusq; exhilarādus/ cui nō minus expedit īdulgere q̄ corpori. Nemo tamē exiſtimet me ꝑcipere uinolētiā/agereq; uinolentoꝝ patrociniū/nō.n.uolo mergi nos uino & poculis ingentibus ingurgitare mētis uigorē/ſed libe/

Parētare dionyſio. Liber uñ.

ralius ſolito nō nūq̄ parētare Dionyſio/qui ut morbis quibuſdā ſic etiā triſtitiæ medet᷑ Curaſq; ex animo foras trudit/unde Seneca libeꝝ dici autumat ñ ob licētiam lingue ſed quia liberat aſſeritq; animos a ſeruitio curaꝝ/quod & uerſiculus lyrici poetæ decēter īſinuat/diſſipat Euchius curas edaces. Plato quoq; exiſtimauit refici integrariq; animos modicis inter bibēdum remiſſionibus/Reddiq; eos letiores & ad inſtaurāda ſobrietatis officia fieri habiliores. Libet uerbis græcis ſubtexere id qđ luculēti græcoꝝ ſcriptores ꝑdidere/quod memoratu & ſcitu dignū eſt. κρατηρ ο μεν πρωτοσ διοσ ολυμπιου και ολυμπιων θεων/ο δε δευτεροσ ηρωων. ο δε τριτοσ διοσ σωτηροσ ideſt prima cratera eſt iouis olympii olympioꝝq; deoꝝ ſiue ce/

licolaꝝ/ſecũda uero heroũ/Tertia autem iouis Sal
uatoris. ad hũc intellectũ referri nõ abſurde poteſt
illud Apuleianũ/prima cratera ad ſitim pertinet/ſe
cunda ad hilaritatem/tertia ad uoluptatẽ.quidã nõ
ſolũ ter ſed ter tria/imo ter tria ter pocula hauriẽda
eſſe demõſtrant. Verũ nos in honore iouis & celitũ
& heroũ ter bibamus/terniſq; poculis ſatis ſiti hila
ritati uoluptati faciamus.nãq; & hic numerus/qui
græce trias latine ternio dicitur inter perfectos nu- Trias ter-
meros cũprimis numeratur. Ita aio refoto ſi quid in nio.
eo frigidæ triſtitiæ & curæ edacioris inſuerit dilue-
mus/poterimuſq; cõmodiſſime a Dionyſiis ad ne-
phalia ſacra tranſire/in quibus nõ uinũ libatur/ſed Nephalia
aqua tantum mulſa/quæ ſobrioſorum ſunt feſtiui-
tates/quos græco uocabulo νηφαλιουσ uocant/fie-
bat autem apud Athenienſes/ut hoc quoq; obiter
attingam/νηφαλιοσ θυσια ideſt ſobriũ ſacrificiũ
ſoli lunæ memoriæ nymphis auroræ & ueneri/ut ĩ-
quit polemon/in quo ξυλα νηφαλια ideſt ligna
ſobria cremabantur. Diuæ quoque Ruminæ quæ
præeſt lactentibus infantibus nephalium feſtum
celebrabatur/in quo lac libare conſueuerant .ergo
ita non nunq̃ uino indulgeamus/ut poſſimus ani-
mo exhilarato mœroreque diſcuſſo repente ad ne-
phalia ſacra conuerti. & ſobriorum munia nauiter
capeſſere/Cauẽtes ne iſtar anus Plautiæ merobibi

& multibibi dũ uolumus diſcutere triſticiam ratio/
nẽ excutiamus & mentem. Hæc in præſentia ſatis
habeo decerpſiſſe ex aceruo remediorum / quæ ad
mœrorẽ explodendũ exiſtimãtur eẽ accõmodatiſ/
ſima/inter quæ ſunt & fabulatores elegãtiſſimi ma/
ximeq; litterati. Adhibeãtur interdũ & ſcurrilitates
ſcurraꝝ/ quæ non minima eſſe ſolent hilaritatis illi/
cia / ſunt & balneaꝝ delitiæ non minus uoluptariæ
q̃ ſalutares / Vnde illis inditũ nomen eſſe autumat
Diuus Auguſtinus / qui in libris confeſſionũ refert
balneũ a græcis ideo βαλανειον appellari q; βαλ/
λει τας ανιας Ideſt anxietates pellat ex animo.
Ergo igitur pro uirili parte elaboremus ut ſymboli
pythagorici bene memores cor minime guſtemus/
merorẽq; ex animo propellamus uitam agẽtes hila
riorẽ iucũdiorẽq; / ut fronti ſerenæ gaudia interiora
reſpõdeãt / ut intus & foris nubilo triſtitiæ diſcuſſo
ſerenati ſimus. nam alioqui uita non eſt uitalis/ niſi
cum hilaritate contingat / & uacuitas ab angoribus
adhibeatur.

Balneũ unde.

S Ymbolum Pythagoræ eſt μη γευεσθαι
μελανουρων ideſt non oportere guſtare
ex melanuris hoc eſt habentibus caudas
nigrantes / quod tropologice ſignificat nõ oportere
cõuiuere cũ nigris hominibus ideſt malis/ quoniam
ex maloꝝ cõſuetudine trahũtur mali mores. O pre
ceptũ ſalutarĩ/o Symbolũ ĩ pectore memori figẽdũ.

Nõ guſtãdũ ex melanuris.

Quo monemur cauere a cõmertio nigrorũ hoc eſt uitioſo℞. Duo ſunt colores albus & niger/quo℞ altero uirtus/altero uitioſitas ꝑnotaẽ: Cãdor eſt ſymbolũ uirtutis/nigritia uitioſitatis. hĩc illud Perſianũ/ illa prius creta mox hæc carbone notaſti. Iubet pythagoras abſtinere a guſtatu melanuro℞. diſpiciamus q ſint melanuri ut ita nouerimus a qbus caueẽ debeamus. Melanuri ſunt piſces ex eo dicti qđ nigrãtẽ habẽt caudã q inter ſaxatiles numerãtur. Melanuri piſcis Ennius poeta uetuſtiſſimus meminit eo uerſu. Melanu℞ turdũ merulãq; umbrãq; marinã. Ve℞ nõ a piſcibus id genus abſtinere nos uoluit diuinus uenerãduſq; philoſophus/ ſed ſymbolicos ꝓcepit cauẽdos eẽ hoĩes nigros hoc ẽ uitio℞ nigritudine decoloratos: quo℞ magna natio ẽ. nãq; oẽs impoſtores fraudulẽti circũſcriptores/oẽs malitioſi peculatores neq̃ ueteratores/deniq; oẽs mali/ ſũt nigri/ ſũt melanuri ſũt atritate notabiles. Audite q̃ſo qđ mi℞ uobis uideri poterit/nõ pa℞ multi albati cõſpiciũẽ/q ſũt omniũ nigerimi/q ĩter nos familiariter degũt foris Catones ĩtus ſardanapali/ĩ ꝓpatulo triſtes domi diſſoluti/q obſtipo capite ob ambulãt/ quo℞ faciẽ cũ aſpicias haud mali uidentur/quos ex ueſtiũ cãdore ſinceros cẽſeas & ſãctos. de qbus illđ merito dici põt/doloſi hoĩes doloſa ueſtimẽta/ueſti nulla fides/Quis.n.nõ uicus abũdat triſtibus obſcenis? Hi ſermone cẽſorio lingua Catoniana alie

Melanuri piſces.

Doloſi hoĩes.

Doloſa ueſtimẽta.

nas ſordes & uitia ſeueriſſime ïceſſunt intercutibus ipſi uitiis madẽtes. Ecõtrario ſunt alii pullati & ueſtibus nigris atrati / quorum mens interior nigritiæ exteriori reſpondet / ut intus foriſq; ſint nigerrimi. Ab his oĩbus quoniã ſunt melanuri cauete & cauẽdũ eẽ ꝑcipit ſymbolũ pythagoræ. Quãq̃ oppido q̃ arduũ ac difficile eſt cauere a melanuris / cũ nõ ſint oĩbus cognobiles / cũ ueſtitu fallãt & uultu. cũ uerboꝶ inuolucris ſimulationũq; adũbrationibus mores lutulẽtos obuoluãt / cũ ſub habitu ouiũ lupi deliteſcãt. nã ut inquit nõ minus uere q̃ eleganter Plautus / lupus eſt homo homini nõ homo / cũ qualis ſit nõ nouit. non cuicũq; obuiũ eſt iudicare de homine propter occultas uoluntates multipliceſq; naturas. frons / oculi / uultus / pſæpe mẽtiũtur / oratio uero ſæpiſſime. M. Tullius canina facũdia ac mordacitate ſatyrica inuectus in Piſonem / oculi inquit ſupcilia frons / uultus denique totus qui ſermo quidã tacitus mẽtis eſt / hic in fraudẽ homines impulit / hic eos q̃bus erat ignotus decepit fefellit ĩduxit / Archidamꝰ lacedæmonius dicere ſolebat ouẽ unã tantũ eãdẽq; uocẽ reddere hoc eſt balatũ. hominẽ uero πολλασ και ποικιλασ ideſt multas & uarias uoces efficere donec ad id aliq̃do qđ cupit ꝑueniat / homo chameleon eſt / nã ut ille colores ſuos multifaria qualitate cõmutat ita & homo uerba ĩmutat uariatq; conſilia diuerſiſq; imaginibus ĩmutatur / prout exiſtimat eẽ

Lupꝰ eſt hõ hõi.

conducibile.homo eſt protheus/qui modo leo fren dit/modo anguis ſibilat.et ut inquit poeta/oĩa trãſ format ſe ſe in miracula reꝝ.homo eſt panchros/ut enim hæc gẽma ex oĩbus coloribus conſtat ita ho mini oẽs ĩſũt colores/ut difficile ſit ueꝝ hominis co lorẽ internoſcere/ Sententia ꝓuerbialis eſt cuius & Hieremias ꝓpheta cõmeminit: nec mutare poteſt ethiops pellẽ ſuã/nec pardus uarietates ſuas. At ho mo uerſipellẽ ſe ſe facit cũ lubet eſtq; uarietate mu tabilis ac lubricus. Tres imprimis nationes infa mat antiquitas peride ac doloſas & ĩter melanuros habendas Cretam Ciliciam Capadotiã/unde ſcitũ illd̃.τρια καππα κακιστα idest tria.c.peſſima/ tãq̃ p tres litteras hæ tres natões quæ a littera.c.inci piunt deſignẽtur. Nõ nulli hoc dictũ eẽ autumant de tribus Corneliis uidelicet Cornelio Sylla/Cor nelio Cĩna/Cor. Lentulo:qui oẽs peſſimi extiterũt turbatoreſq; rei pu.hi.n.p tres litteras in libris Sy billinis deſignati fuiſſe ꝓduntur/ueꝝ in oĩbus gen tibus inuenias haud ſane difficulter Cilicas Cretẽ ſes Cappadocas/inuenias & Cornelios hoc eſt peſ ſimos atq; melanuros/q in nullo nõ genere homi nũ reperiũtur:quoꝝ natio numeroſiſſima eſt. oẽ ſe culũ Clodios feret & Catilinas / ſed nec brutus erit bruti nec auũculus uſq̃.R ari qppe bõi numero uix ſũt totidẽ/quot thebaꝝ portæ uel diuitis hoſtia nili. Q ui cauet ne decipiatur etiam cũ cauet etiam cum

Hõ chameleon & ꝓtheꝰ.

Verſipellis.

Tria.C. peſſima.

cauiſſe ratus eſt/ſæpe is cautor captus ē. Caueamus ergo a guſtatu melanurorū/fugiamus lōgiſſime contuberniū nigrorū hominū/ne et ipſi nigricia inficiamur. Trahūtur.n.a cōuerſantibus mores/& ut inqt Menāder corrūpūt bonos mores cōfabulatiōes peſſimæ. Viuamus cū Læliis cū Catonibus/q ex bonis optimos efficere poſſint: Quotiēs aūt melanuri occurſant ꝓclamemus/hic niger ē/hūc tu Romane caueto. Hemiſtichiō ē Ennianū de elephātis. It nigrū cāpis agmen/qđ Actius dixit de indis: qđ Maro nſ de formicis loquēs decēter uſurpat. & nos quoqꝫ đ melanuris diſertātes neqꝫ īcōcinniter neqꝫ intēpeſtiue dicamus/it nigrū cāpis agmen. nā agmi natim nigri hoc eſt uitiorū labe decolorati & nigritia morū infecti eūtes cōſpiciūtur/a quorū guſtatu ut ſymbolū pythagoræ ſalubriter monet/quicūqꝫ tēperauerit is uiuet inoffenſius honeſtiuſqꝫ.

It nigrū campis agmen.

Symbolum pythagore eſt. το πυρ μαχαιρα μη σκαλευειν. hoc eſt ignem gladio ne fodias/ quod ſignat potētium iram & tumentem animum non eſſe laceſſendum/quod ſane periculoſius eſt q̄ irritare crabrones. Tiberius Cæſar ſubinde dictitabat linguam mentemqꝫ liberas eē debere. Valeat hoc qdem ī libera ciuitate ꝓgenitis/ ut līgua & mēte ſint liberiores licētioreſqꝫ: Verū apud prīcipes cautiſſime agēdū eſt/ne ignem gladio fodiamus/hoc eſt neqđ a nobis aut agat̄ aut

Ignē gladio ne fodias.

dicatᷣ qđ principē lędat ꝓuocetq; ad iracūdiā. Ariſtoteles caliſthenē ſalubriter mōuit ut cū Alexādro magno aut rariſſime aut iucūdiſſime loq̄retᷣ. Quo ſcilicet apud regias aures uel ſilentio tutior uel ſermone eēt acceptior: at ille dum intēpeſtiuis ſalibus ꝑfricat regē Cruciabiliter perēptus penas dedit urbanitatis linguæq; liberioris. dicere ſolebat ceſtius declamator ea etiā quæ regibus ꝓſint ita ſuadenda eē ut delectent: & nihil niſi cū ſūma ueneratione dicēdū. Igitᷣ q apđ prīcipē eſt uerba facturus ita dicat ita uerba ꝓpēdat: ut multa adulatione animus eius ꝑmulceatᷣ. Siqdē i auribus habitat aīus maximeq; potentioꝶ: qui prout iucūda audiunt uel ingrata: ita hilareſcunt uel indignantur.

Eruādus ē tñ modus: quē In rebus oībus utiliſſimū ꝓhibēt: ne aſſentatores adulatoresue eē uideamur: ne nobis blāditiæ nr̄æ dtrimēto ſint atq; diſpēdio: ſicut oli accidit atheniēſib9 ad oēm aſſentationē natura formatis. nā cum M. Antonius ille triū uir uellet ſe dici libeꝝ patrem habitu quoq; et comitatu deū imitaretᷣ occurerūt ueniēti ei atheniēſes cū cōiugib9 & liberis: eūq; Dionyſon ſalutauerūt. bene illis ceſſerat plena hæc adulationis ſalutatio: ſi atticus ibi lepos ſubſtitiſſet. Veꝝ lōgius ꝓgrediētes dixerūt ſe. M. Antōio deſpōdere i matrimōiū ſuā mineruā: rogauerūtq; ut eā duceret uxorem. Tūc Antonius dixit ſe ductuꝝ: uerū dote

opus eſſe. Itaq; dotis noĩe ſe illis ĩperare mille talẽta
& ita atheniẽſibus ĩdecoræ ĩmodicæq; adulationes
mille talentis cõſtitere. Cõtra Theocritus ignẽ gla/
dio fodit hoc ẽ irã regiã maledictis elicuit penaſq;
dedit dicacitatis mordacioris/nã cũ ad euterpionem
coquũ dicaciter dixiſſet/cyclopi me crudũ appões/
hoc dicto taxauit regẽ Antigonũ: q̃ luſcus erat & co
cles. nec nõ coq̃nariã coquo opprobauit. ſed euter/
pioni hac dicacitate pulſato nõ defuit ſalſa ledoria.
Capite igit᷑ carebis ĩquit & huiuſce/ſcõmatis penas
pẽdes. Mox rẽ ordine Antigono denarauit: q̃ cõti/
nuo ĩ miſit pcuſſores. & ita Theocritus ob nimiã li
guæ licentiã capite mulctatus aſt. Curemus ergo &
caueamus oĩ diligẽtia/ne ignem gladio fodiẽtes irã
prĩcipalẽ acuamus: ne ob dictũ factũue tãtillũ excã
deſcat ĩ nos prĩceps/ne ad ĩdignationem ꝓuocet᷑. &
cũ ſæpe lubricũ lĩguæ cauſa exitii ſit/ꝓſpiciamus ne
lĩgua temeraria malũ ĩ nos met ipos cõtrahamꝰ/ſi/
Cecias nubes. cuti cecias nubes/ne more pyrauſtæ mortem nobiſ
metipſis cõſciſcamus/de qua ꝓuerbium eſt græcoꝝ
πυραυστου μοροσ pyrauſtæ mors. Cupimus prĩ
cipem eſſe mitẽ facilẽ miſericordẽ: agamꝰ apd̃ illũ
blãde & reuerenter/nãq; ut apd̃ Curtiũ inq̃t egregie
Alexãder magnus/regũ ducũq; clemẽtia nõ ĩ ipoꝝ
mõ/uerũ ẽt ĩ illoꝝ q̃ parẽt ĩgeniis ſita eſt. Siquidẽ
obſeq̃o mitigãtur/cõtumacia fiunt truculenti. An/

notatũ eſt/qđ in p̃ſentia ſubit mentem/philoſophos quoſdã repriri cõtumaces refractarios et cõtẽptores pricipũ atq; magiſtratuũ:q tũc ſe demũ uere philoſophari exiſtimãt ſi liberius obloquãtur & licẽtius/ tãquã philoſophia ſit libertas quædã & magiſtra loquẽdi & uiuẽdi ꝓut libido eſt/uerũ tales ſedulo monẽdi ſunt/ut philoſophãdũ aliter putẽt ne philoſophiæ noĩe ſanctiſſimo abutãtur / ut de pricipibus ꝑ quos ĩpis frui trãqllo ocio licet hõeſtiſſime loquãt & ſentiãt/ſintq; memores oratiane ſentẽtiæ/principib9 placuiſſe uiris nõ ultima laus eſt:ſciãt pricipũ uires eſſe prævalidas & manus prælõgas/ſciãt principes uitæ necisq; mortaliũ eẽ impatores. ſi rex dixerit occidite/occidunt/exterminate exterminãt/ ne ſint q̃ſo maledici & cõuitiatores. Cynica mordacitas ꝓcul abſit/multi mortifera loquũtur rediturasq; ꝑ iugulũ uoces nõ cõtinent plurimis ob id interẽptis.Optimus eſt homini ut inqt Heſiodus linguæ theſaurus:quã ĩtra uallum dentiũ cohercẽdã eẽ ſapienter monẽt/et ut docet Eſopia fabella lingua eſt & optima & peſſima mortalibus:cuius lubricũ multos p̃cipites dedit q̃bus fuiſſet conducibile pythagoricũ ſilentiũ edidiciſſe : neq; ĩ dynaſtas Tetrarchas regulos exeruiſſe linguam uirulẽtam:quæ atra ceu ſerpẽtiũ uibrat/& inſtar acuti gladii fodicat uitalia. quotus quiſq; eſt q malit dictum q̃ amicũ ꝑdere?

Qui aculeū līguæ retūdat/q genuīo dente nō mordeat/deniq; quotus quiſq; eſt q ignē gladio nō fodiat? Nos uero obtēperantes ſymbolo ſaluberrimo potētiores demereamur obſeqo pleniori/nec uerbo nec re ꝓuocātes prīcipalis āimi tumorē/deniq; hæc ſit ſūma noſtri ꝓpoſiti/ut ꝑ uirili parte placeamus & obſeqmur/& ſi ꝓdeſſe nō poſſum⁹ minime obeē uelimus. Sed qd de prīcipib⁹ irritādis dictū eſt/hoc idē de oībus in uniuerſum dictū ſit/ne ſcilicet quippiā ī quēpiam aut dicamus aut agamus quod bilē moueat/iracūdiā extimulet/animū tumētē icētiuo furoris iflāmet. habes uxorē iurgioſā & moroſā q̄lis xātippe ī Socratē fuiſſe fert/ nolito irritare crabrones. eſt tibi res cū hoīe iracūdo & rixoſo/nolito uerbis maledicis laceſſere. deniq; ubiq; locoꝝ ubiq; gētium memor ſis ſymboli pythagorici/ne ſcilicet ignē gladio fodias. nā ut inqt uerīſſime ſimul & ſapiētiſſime ſolomon/ſermo mollis frangit iram/ſermo durus ſuſcitat furorem.

Annulū anguſtū non geſtādu.

Symbolū pytagoræ ē/ μη φορειν στενον δακτυλιον hoc eſt anulū anguſtū nō geſtādū/qd ſignificat uitæ libertatē colendā eē/& nullo ſeruitutis uīculo alligādā. libertas ut īqt iuris cōſultus ieſtimabilis res ē/cui cōcinit illd̄ Plautinū. oēs ꝑfecto liberi libētius uiuimus q̄ ſeruim⁹/ab eodē alibi dictū eſt/ꝓcreare liberos lepidus ſonus: at liberꝝ eſſe id multo eſt lepidius. Cōtra oīs mi

ſera eſt ſeruitus ut inqt Arpinas orator / quã noſtra ciuitas ferre nõ põt / & ciuibus Romanis mors potior fuit ſeruitute. Scitũ eſt illd dignũq; memoratu qd a ſpartanis legatis oli dictum eſt hydarnæ regio pfecto / q cũ eos hortaret ut ſeſe dederent maximo perſarũ regi / polliceretur q; lacedæmonios pricipatũ græciæ obtẽturos / ita reſpõderũt / o hydarnes nõ ex æquo cõſiliũ tuũ ad nos ſpectat atq; adre / q cõditionis quã ſuades exptus es noſtræ expers. nã ſeruus tu qdẽ eſſe noſti / libertatẽ aũt nõdũ exptus es / utrũ ſit dulcis an nõ / quæ ſi tibi bene cognita foret nõ ut haſtis ſed ut ſecuribus pro ea dimicaremus nobis ſuaderes. Sicut aũt liber locuti ſũt hi lacedæmóiorũ oratores ita & libere fecerunt. Siqdem ĩ cõſpectum regis ueniẽtes iubẽtibus ſatellitibus regiis ut pcũbẽtes regẽ adorarẽt ea adoratione / quã græco uocabulo προσκυνησιν appellãt / ptinaciter negauerũt ſe unq̃ id eẽ facturos : neq;.n.ſibi eẽ cõſuetudinem hoĩem adorãdi. Tãti erat libertas apud hoĩes. q ſeruitutẽ omniũ maloꝝ maximũ arbitrabãtur. qd non ne atheniẽſes qddã cõſimile & egerũt & dixerunt? Quoꝝ uerbũ illud a græcis ſcriptorib9 pconio laudis extollit / q lacedæmoniis timẽtibus ne cũ barbaris fedus pcuterẽt reſpõdere / neq; tãtum auri uſquã gentiũ eſt / neq; regio ulla pulchritudine & bonitate pcellens data p federe pſuaderet / ut iduceremur ad tradendã ſeruituti græciã / barbariſq; ſubiiciendam.

Exẽplum memorabilie.

& illud / quoad ſol eodem itinere meabit quō nūc meat / couſq; ſe nūq̄ cū Xerxe ſotietatem coituros. ex hiſce ſatis liquet queādmodū libertas oībus re/ bus eſt anteponēda & ſeruitus propulſanda. apud eoſdē Athenienſes colebat ελευθεριοσ ζευσ.i.iupi ter cognomento liberator/tāq̄ a ſeruitute Perſaꝝ & iugo illos liberaſſet/cui fortes uiri & illuſtres ī extre mo exitu libare conſueuerant. hinc illud a Seneca moriente dictum eſt/libare ſe liquorem illum Ioui liberatori.thraſea quoq; ille memorādus poſtq̄ ſec/ tis utriuſq; brachii uenis cruorem effudit humum ſpargens libemus inquit ioui liberatori.Plautinus Seruus agit eleutheria quaſi dicas libertatis ſolēnia qbus nihil ꝑcioſius eſt.Recte igiť ſolus ſapiens ap pellabiť liber/utpote q nec dominationi cuiuſq̄ pa reat/nec obediat cupiditati.Cuius aīo uícula nulla iniici poſſunt. Rē mirā uobis denarrabo ſed tamen uerā/ſi ueridici ſunt ſcriptores/q tradūt Romanos cappadocie genti cōceſſiſſe/ut liberi eēnt. primores cappadocū libertatē recuſaſſe dixiſſeq; ſe eā ferre nō poſſe/& ut ſibi rex dareť orauiſſe/Tū Romanos demiratos/q̄ īuenirenť q libertatē recuſarēt ꝑmiſiſ ſe ut quē uellent regē eligerent.qui ariobarzanē ele gerunt/maluerūtq; ſub iugo ſeruitutis degerē/q̄ frui dulcedine libertatis/Symbolū pythagore uidelicet paꝝ ꝓbātes/quo ꝑcipit anguſtū annulū nō geſtādū libereq; uiuēdū / q̄q̄ dii boni uix hō q̄ſq̄ īueniť qui

Eleuthe/ria.

Mirū de cappado cibus.

uere liber ſit ueraq; libertate pfruat᷑/pricipes dyna/
ſtæ reguli/deniq; ipi regũ reges ſeruitutẽ ſeruiunt/ Nemo liber.
dominoſq; habẽt & qdẽ impioſiſſimos. Alius libi
dini/alius cupiditati/alius iræ/alius ambitioni/alius
gloriæ/alius crudelitati ſeruit.alius oibus. Totq; do
minoꝝ ſunt ſerui/quot uitioꝝ/q intrĩſecus fodicant
hominẽq; diuellunt.Nos ꝑ uirili parte curemus/ut
iuxta ſymbolũ pythagoræ nihil ſit ĩ nobis aſtrĩcti/
nihil alligati.ut arctũ ſeruitutis iugũ excutiẽtes libi
ſolutiq; uiuamus.Dogmatis pythagorici uidet᷑ fla
men Dialis apd̃ Romanos fuiſſe ſeruãtiſſimus/cui
fas nõ erat anulo uti niſi peruio & caſſo/& nos anu/
lũ puiũ laxũq; induamus/ut nulli addicti ſimus &
mãcipati.faciamuſq; illd̃ Plautinũ liberæ ſũt edes/
liber ſum ego libere me uti uolo.

S Ymbolũ pythagoræ ẽ ομωροφιουσ χέ λιδονασ μη εχειν.i.hirũdies ſub eodẽ tecto nõ habẽdas. qd̃ ſignificat Garrulos & loqces eẽ explodendos eliminãdoſq;: a qbus p/ inde ac exitialibus cauẽdũ pcipit ſatyricus Venuſi nus cũ ait Garrulus hunc q̃do cõſumet cũq;: loqua ces ſi ſapiet uitet.Græca uox eſt ψυθιρον αυδρα εκβαλε σισ οικιασ.i.hominem blateronem & gar rulũ ex domo tua eiicito/homerus ingenioꝝ fons therſitẽ fuiſſe dicit αμετροεπη.i.ſine mõ blaterã/ tẽ & loquutuleiũ. talem fuge. ille tibi ſit familiaris & intimus/q uerboꝝ ẽ uir paucoꝝ/q ſcit ſe a natura

Hirũdies ſub tecto nõ habẽ/das.

formatũ eẽ ad parciloquiũ:quæ duas homini aũres ddit/os unũ.ut uidelicet audiamus plura q̃ dicam⁹ ſimusq; auſcultatores magis/q̃ ĩmodici ſermocina/tores.Pythagoras loquacitatẽ uſq; quaq; repudiãs diſcipulos eliguabat / quos nihil prius docebat q̃ ta cere.eratq; hoc primũ apud illũ ſapiẽtiæ rudimẽtũ/ meditari cõdiſcere/loqtari dediſcere.loquaciores in quiquẽniũ uelut exilio uocis puniebãtur/Salutare eſt auditores optimi pythagoriſtar̃.i.pythagoræ do cumẽta ſectari p̃cipiẽtis/ut a cõmertio caueamus il loꝶ hominũ:quos antiqtas loquutuleios blaterões lĩguaces appellat:quoꝶ ora ſcaturiũt uerbis futili/bus & lapſantibus:Quoꝶ lĩgna ĩfrenis ẽ & ꝓdiga/ ſimiliſq; graculorũ ſine mõ ſtrepẽtiũ/ĩ qbus eſt uer borũ uis larga & ſonitus inanis citra ſcientiã & ſen tentiã:hæ ſũt hirũdines quarũ garrulitatẽ explodẽ/ dã nec ſub eodẽ tecto habẽdã eẽ p̃cipit pythagori/cũ ſymbolũ. Hi ſũt multiloqui largiloqui falſiloq mẽdacioloqui/quos ſi eliminaueritis uiuetis mode ſti⁹ & tuti⁹/dicetẽq;/uobis auſcultatores magis q̃ lo quutores eẽ cordi/ut ãt diſcerniculo q̃ſi quodã ĩter/ noſcer̃ id gen⁹ hoĩes poſſitis/auriculaꝶ magnitudo ĩdicabit:quæ ut auctor ẽ Trogus/nota ẽ loq̃citatis.

Sup̃ che/nice non ſedendũ.

Ymbolum pythagoræ ẽ. επι χοινικοσ μη καθεζειν .i. ſup chenice ñ ſedẽdũ.quo monemur d̃ craſtio eſſe cogitãdũ/& d' futuro habendã cu rã.eſt.n. χοινιξ chenix apd̃ græcos cibus diurnus.

Barbaroꝝ eſt ĩquit. M. Tullius ĩ diem uiuere / pdi/
tiſſimoꝝ uero eſt in horã uiuere / quales fuiſſe Anto
nianos aſſeclas obiurgatione cenſoria inceſſit ſum/
mus orator / de quibus dici poteſt / edunt & bibunt
tãq̃ craſtino morituri. qui uerſiculũ marõianũ ꝓbã
tes dicũt / pereat qui craſtina curet. qui illud oratianũ
cõcĩnẽtes cantilãt / qd ſit futuꝝ cras fuge querere / &
quem ſors dieꝝ cũqꝫ dabit lucro appone / ſubſcribit
oratião uerſiculo illđ Senecæ / q pẽdet ex craſtĩo p/
dit hodiernũ ſingulos dies ſingulaſ uitas puta / epita
phiũ ſardanapali ſymbolo reclamat / qđ ſic ĩqt / ede
bibe lude. & cũ te mortalẽ noris p̃ſentib9 exple de/
litiis animũ. poſt mortẽ nulla uoluptas. Euangelica
quoqꝫ illa ſentẽtia / nolite ſolliciti eẽ de craſtino / ſuf/
ficit. n. diei malitia ſua / ab helluonibus uſurpari ſo/
let / detorqueriqꝫ ĩ interp̃tationẽ deteriorẽ. Veꝝ hæc
nos alio intellectu ſanctiore explicare cõſueuim9.
Diogenes hemerobios cognominatus eſt / quaſi dia
rii uictus / q modico parabiliqꝫ cõtentus in diẽ uiue/
ret / de quo eſt apud græcos illa celebrata paroemia
ζωη πυθου: uita dolii / ſymbolũ pythagore ẽ ſalu/ Vita dolii.
berrimũ / quo docemur ſomnũ excuterẽ atqꝫ torporẽ
imitariqꝫ formicas. quæ hiemis memores eſtate con
gerũt alimẽta in horreũ tectoqꝫ reponũt / & ut ait no
biliſſimus poeta p̃dãqꝫ p herbas cõuectãt calle an/
guſto / pars grãdia trudũt obnixe frumẽta humeris
pars agmina cogũt caſtigantqꝫ moras / opere omnis

ſemita feruet. Dii boni quãta in tãtulis animalibus ſedulitas/quãtus in opere labor quã diligẽs cõcurſatio. Si qs cõparet onera quæ geſtãt corporibus illaꝝ/fateatur nullis portione uires eẽ maiores. Solomon cõducẽter mittit nos ad formicas ſpectandas imitãdaſq;/uade inqt ad formicã o piger & cõſidera uias eius/quæ parat eſtate cibũ ſibi & cõgregat ꝑ meſſem qđ comedat/uſquequo piger dormis? Veniet tibi quaſi uiator egeſtas & pauperies quaſi uir armatus. haud abſimile eſt illud Plauti ex rudente nimis homo nihili eſt qui piger eſt/nimiſq; id genus odi ego male: uigilare decet hominẽ/qui uult ſua tẽpori cõficere officia: qui dormiũt libẽter ſine lucro & cũ malo quieſcũt. Cõſimiliter Plautinus ſenex inqt in mercatore/adoleſcẽs cũ ſis tunc cum eſt ſanguis ĩteger rei tuæ quærẽdæ cõuenit operã dare. Simus ergo ĩpigri & ſtrenui/toleremus labores dũ anni ſinũt & uires/paremus in iuuẽta id quo in ſenecta pfruamur/uiuamus iuuenes in freto/ut ſenes quieſcamus in portu. ut in Senecta pigri & ocioſi ſi collibuerit eſſe poſſim9. Ita Symbolo pythagorico obtẽperãtes ſuper chenice nõ ſedebimus. hoc eſt in diẽ nõ uiuemus neq; hemerobii ideſt dialis uictus nũcupabimur: ſed formice paruulæ exẽplo cõgerẽtes ĩ horreũ habebim9 craſtini hoc ẽ futuri rationẽ/dabimuſq; ſtrenue ac nauiter operã/ne ꝑ deſidiam atq; torporem ſubrepat improuiſa pauperies/meri

toq; rideamur/cū turpe ſit uiro ſapiēti dicere/nō pu tarā. Præterea chenix mēſura eſt capax quatuor ſe/ ſtariorum ut docet Priſcianus illo uerſu. Seſtarius unus q quater aſſumptus fit graio nomine chenix.

ſ Ymbolum pythagoræ precipit κυαμων απεχεσθαι ideſt a fabis abſtinēdū eſſe. diſcordes ſunt uariæq; ſentētiæ eruditoꝝ/ cur pythagoras a fabis abſtinēdum eſſe cenſuerit/ M. Tullius ideo pythagoricis īterdictum putat ne faba ueſcerētur/qa id genus legumēti habet īflatio nē magnā/cōſtatq; eū cibū querētibus trāqllitatem mētis eē cōtrariū. In hāc ſentētiā nō tam pedibus q̄ ſtilo uadit Plinius ſic ſcribēs/faba hebetare ſenſus exiſtimata & inſomnia quoq; facere/ob hoc pytha/ gorica ſentētia dānata. Q uidā prodidere iccirco fa bā a pythagora repudiari/quoniā mortuoꝝ animæ ſint ī ea/qua de cauſa parentādo quoq; aſſumeba/ tur/hodieq; in parētalibus feralibuſq; errogatur In ter hominū mēdicabula. Varro & ob hæc flāminē ea nō ueſci tradit: quoniam & in flore eius litteræ lu gubres reperiantur/ Oratius elegantiſſime fabā di xit eē pythagoræ cognatam/propterea quod a faba nō ſecus abſtinebat q̄ a cognata cognatus abſtieat/ hic alter ſatyrographus de pythagora loquēs ait/uē tri īdulſit nō oē legumē: q ne fabas cōculcaret cāpū fabaciū ītroire recuſauit & ita ſe inimicis inſectāti/ bus præbuit trucidādū. Q uidā diligētius ſcitiuſq;

A fabis abſtinēdū.

arcanã pythagoræ doctrinam penſitãtes autumant Symbolice & operte eũ uoluiſſe homines non a fabulo edẽdo abducere/ſed a rei ueneriæ ꝑluuio ſubmouere. nam κυαμουσ & fabam & teſticulos ſignificare tradũt/& re uera fabæ genitalibus maximeq; uirili balano hoc eſt glãdi ſunt perq̃ ſimiles : quod & græci ſcriptores prodiderunt. Cum ergo dixit pythagoras κυαμων απεχεσθαι non legumine fabaceo abſtinere nos uoluit/ſed a coitu ſuffrenare/ut caſte ſcilicet ac ſãcte uitã degeremus:q olí iterrogatus quando αφροδισια hoc eſt ueneria forent exercenda/Tunc inquit cũ te ipſo infirmior fieri uis atq; debilior. ad hũc intellectũ refert̃ Empedocleũ carmẽ/ah miſeri a cyamo miſeri ſubducite dextras.

n

On tamen credamus intotũ nobis cõcubitu interdictũ eſſe & uenere:qđ pnitioſum magis eẽt q̃ ſalutare:nam cõcubitus ſicut frequens ſoluit corpus/ita rarus excitat/& ſi ueneri modus abſit nihil pernicioſius/ita bonæ ualitudini nihil pene utilius ſi modice rarẽterq; exerceat̃. Galenus maxim9 medicoꝝ refert ſe nouiſſe uiros uirtute & ſanctitate uenerabiles/qui abſtinẽtia coitus ultronea adeo cõtriſtarẽtur/ut appetẽtia & cõcoctio & bona ualitudo afficeret̃/hic ſcitum illud Cynici Diogenis memorat̃/q cũ ex inſtituto philoſophiæ eẽt cõtinẽtiſſimus/tamẽ cõcubitu quaſi purgatorio medicamẽto utebat̃/nõ uoluptatis cauſa ſed bonæ

ūalitudinis:q olim tentigine ſatyrioue extimulatūs ſcortū cōtinuo iuſſit p īternūtiū euocari/quo ſerius aduētāte factus eſt maſtuprator / mox cū meretrix aduenifſet/manus īquit fuit mihi p cōcubina īple/ uitq; uicē meretricis/ex quo ſatis liq̄t uenerādos & graues & philoſophicos uiros uti uenere nō ob uo/ luptatē ſed ob ualitudinē/ut ita exuberātia noxii ſe minis releuent̄/&.n.nō min9 ex deſiderio naturali excremēta genituræ q̄ ſtercoris & urinæ foras/ege/ rēda ſunt/& ut ait Seneca libido quæ neceſſe eſt ef fluat/& ut Ariſtoteles pliniuſq; notificāt/uen9me/ det̄ melācholicis/mēte captis dolori lumboꝝ hebe tatiōiq; oculoꝝ. Veꝝ ut a diuerticulo repetat̄ īſtitu ta narratio/& Symbolū pythagoræ p multiplicē ī/ terp̄tationē latiſſime expādat̄/ Plutarch9 cheronē/ ſis/q merito polyhiſtor hoc ē multiſcius/nec minus polygraphotatos dici pōt/exiſtimauit pythagoram hoc ſymbolo/quo p̄cipit̄ ut a fabis abſtineat̄/ nihil aliud p̄cipe uoluiſſe:q̄ ut ab adminiſtratiōe rei pu/ plice abſtineamus/ppterea qd̄ fabis ſuffragia anti/ qtus ita ferebāt̄/ ſicut hac quoq; tēpeſtate ferri uul go cōſpicimus.ut p fabas albas ānuentes ſuffrage/ mur/p nigras renuētes refragemur/q ergo dixit ut a fabis abſtineremus/ſymbolicos dixit & opte ne ad rē pu.adminiſtrādam accederemus / tāq̄ negocium id ſit moleſtū difficile periculoſum.

d Emoſthenes ille oratoꝝ de9 & eloquentiæ græcæ columē adoleſcētes a rei pu.curatiōe

dehortari ſolebat affirmãs ſi duæ eẽnt uiæ ab initio uitæ mortalib9 ꝓpoſitæ quaꝝ altera ad rẽ pu.altera ad interitũ manifeſtariũ ferret/eẽntq; manifeſta illa oĩa quæ ſubire oportet rẽ publicã gerẽtes uidelicet odia calũnias ĩuidias ſimultates certamina terrores/ illã potius electuros hoĩes quæ ferret ad ĩteritũ.hec ſentiebat dicebatq; demoſthenes/cui utiq; credi cõuenit/ut pote id uitæ genus expto/cũ ĩ re p.athenĩẽſiũ diu uerſatus affatĩ nouiſſet qd mali foret & ĩcōmodi ĩ reꝝ publicaꝝ adminiſtratione.Duæ philoſophoꝝ ſectæ epicureoꝝ ſcilicet & ſtoicoꝝ ĩ hac re diſſidio q̃ſi quodã cõcinũt ſiũtq; cõcordes/& utraq; ad eãdẽ metã diuerſa uia tẽdit. Epicurus ait ñ accedet ad rẽ pu.ſapiẽs/niſi ſi qd ĩteruenerit/Zeno ait accedet ad rẽ pu.ſapiẽs/niſi ſi qd ĩpedierit/ita alter ociũ ex ꝓpoſito petit/alter ex cauſa. Cõtra dici talia audio.Cũ ad tuendos cõſeruãdoſq; hoĩes hominẽ natũ eẽ uideamus/cõſentaneũ ẽ huic naturæ ut ſapiẽs uelit gerere & adminiſtrare rẽ pu.& cũ ad laudẽ & decus nati ĩſtitutiq; ſimus/uñ laus maior & decus homini eẽ põt q̃ ex adminiſtratiõe rei p?& cũ hoĩes ad agẽdũ eẽ natos cõſtet cũq; actionũ plura ſint generaliter maximas actiões hominis ẽ reꝝ pu.adminiſtratio.nẽpe ab hoĩe hoc exigit̃ ut ꝓſit hominib9 ſi fieri põt multis/ſi minus paucis/ſi minus ꝓximis ſi minus ſuis.Quomõ ergo ꝓdeſſe hõ hominibus poterit?ſi ſe ſeiũxerit a negotiis ĩ ociumq; ꝓiecerit. Scitote duas eẽ res p. alterã magnã & uere publicã

qua dii atq; hoïes cõtinẽtur / Alterã puſillã/cui nos cõditio naſcẽdi aſſignauit / hæc aũt exẽpli cauſa eſt Romanoꝝ Atheniẽſiũ/& ut meos quoq; attigã Boniẽſiũ/quæ nõ ad hoïes oĩs ptineat ſed ad certos. ſunt quidã qui utriq; rei pu. opam dant maiori ſcilicet & minori/q philoſophãtur ſimul & negotiãtur. Quidã tantũ minori/ut ſũt Romæ ſenatores ĩ municipiis dcuriões/& hi quos politicos appellãt /qdã tãtũ maiori/ut ſũt philoſophi & diſciplinaꝝ ĩgenuaꝝ ſtudioſiſſimi. Nos uero huic maiori rei pu. deſeruiamus/cui melius ĩ ocio q̃ ĩ negotio melius a feriatis q̃ ab occupatis opa dari põt. In qua haud dubie Fuſius ꝓlyxius cõmodius/q̃ ĩ illa minor̃ multis ꝓdeſſe poterimus/Siqdẽ uir litteratus nõ ſolũ ſuis municipibus/ueꝝ ẽt alienigenis ꝓderit.nõ ſolũ uiuẽtib9 ueꝝ etiã nepotibꝫ & poſteritati cõſulet.ꝑterea ĩterrogo uos ad quã rẽ pu. ſapiẽs ſit acceſſurus atheniẽſiũ ne ?In qua Socrates dãnat̃/ĩ qua Themiſtocles et Ariſtides oſtraciſmo/qđ exilii dcẽnalis nomen ẽ/idigne mulctãtur. ad Carthagiẽſiũ ?ubi impatores p ĩhumanã crudelitatẽ tollũtur ĩn crucẽ. an ĩ Romana re pu. Senator exiſtet ?In qua Camillus mittit̃ ĩ exiliũ/ĩ qua Scipio ille belli fulmẽ horrorq; carthaginis profugus & extorris literni uitam egit exptus ciues ſuos ingratiſſimos/cui uni Roma & ſalutẽ & impiũ ſi beneficia bene pẽſaret acceptũ referre debebat.ne lõgũ faciã/ſi pcẽſere ſingula uo

Oſtraciſmos.

lucro/nulla ꝓrſus nulla res pu.īueniri poterit: quæ ſapiētē aut quā ſapiens pati poſſit.

Socrates ille Rhetor/cuius domus fuit i officina dicēdi cū ī cōuiuio a ſodalib9 rogaret ut aliqd ī medium de eloquētiæ ſuæ fonte ꝓferret/id munus ita deꝑcatus eſt. quæ ꝑſens inqt locus & tēpus expoſcit ego nō calleo.quæ ego calleo nec loco ꝑſenti ſunt apta nec tēpori. Cōſimiliter ſapiēs q ſymbolū pythagoræ obſeruās abſtiet a fabis hoc ē ab adminiſtratiōe rei pu.dicere poterit quæ ꝓbat populus Ego neſcio:quæ ego ſcio/nō ꝓbāt a populo/& iccirco a regēda re p.reſilio.Ipe pythagoras regēdæ rei p.diſciplinā ſuis diſcipulis ultimā tradebat iā doctis iā ꝑfectis iā ſapiētibus iā beatis/Tātos.n.ibi fluct9 uidebat ut eis nollet cōmitteret niſi uiꝝ/q rectū clauū tenere & ſcopulos poſſet euitare. Quas ob res nō paꝝ multos fuiſſe accepim9 q aptiſſime recuſarūt latū clauū hoc ē ſenatoriā dignitatē:cū ī āpliſſimū locū atq; ordinē ꝑuenirꝭ potuiſſent/q qdē uidebāt q̄lis ī uita ſenatoria ſplēdor ēēt/quāta ornamēta/quæ dignitas.ſed ordie ſuo atq; cōditiōe cōtēti uitā trāqllā & qetā remotā a ꝓcellis īuidiaꝝ turbinibuſq; rei.pu.ſeq maluerūt/beatitatē ipam trāqllitate metiētes/Cū.M.Tullius fortunatos eos hoies iudicet/q remoti a ſtudiis ambitiōis ociū ac trāqllitatē uitæ ſequti ſūt/ Quidā ī ſtudiis litteraꝝ qbus nil beatius beatiſſime quieuerūt/nō nulli ī agris uixerūt oblectati ruſticatiōe Ruſti/

Dictū iſocratis.

caniſq; uoluptatibus & cõmodis.& ꝓfecto ſi rẽ ſo/
lerter excutere uelimus atq; æqua lãce ppendere ꝓ/
culdubio diiudicabimus nil agricolatiõe uberius eẽ
nil dulcius nil libero hoĩe dignius/Cui9 laudes ce/
leberrimi ſcriptores certati cõdiderũt:& nos opuſcu
lo iã pridẽ edito haud quaq̃ ĩcurioſe ſum9 exequti.
uerꝫ emĩuero unus omniũ Columella copioſiſſime
facũdiſſimeq; id munus ĩpleuit/q rẽ ruſticã fecit elo
quẽtẽ q nõ partes nõ mẽbra ſed totum Corpus rei
Ruſticæ bene cõpactũ ad amuſſim formauit/ſicuti
ꝓbus pictor totã imaginẽ effigiat/ſicuti ſignifex ſi/
gnũ luculẽtũ ex oĩ parte cõſumat. Ergo hũc tãq̃ to
tius ruſticatiõis parẽtẽ maxime ueneremur eiuſq; li
bros iugi & quotidiana lectiõe uerſemus:inquibus
ſũma cũ eloquẽtia ſũma eſt cõiũcta doctrina/cuius
lectio & frugifera ẽ & uoluptifica.Siqdẽ primis ſex
uoluminib; oĩa uberrime ac elegãtiſſime explicãt/
quæ ptinẽt ad uillæ poſitionẽ fũdiq; ĩſtrumẽtũ ad
cultũ agroꝝ culturãq; uineaꝝ & ſtatumina:quæ ad
arbuſtũ & pomaria necñ ad ĩſitionẽ arboꝝ pomi/
feraꝝ. Septimus & octauus liber cultũ pecoris ma
ioris & minoris una cũ medicina ueterinaria hoc ẽ
totã rẽ pecuariã cõplectũtur.In nono d̃ uillaticis pa
ſtiõib; & ichthyotrophiis hoc eſt piſciũ uiuariis lu/
culẽte diſſerit/In decimo mellaria ſiue apiaria quæ
philogræci uocãt melitturgia/hoc ẽ de apibus & al/
ueoꝝ cura ĩduſtrie cõſcripſit/ueterũq; auctoꝝ placi
ta ſecretis diſpſa monumẽtis ſcitiſſime collegit.Li/

bro ũdecimo hortoꝝ cult⁹ numeris poeticis illu/
minauit/& uerſu heroico cõplexus eſt hortẽſia oĩa/
quæ Virgilius aliis poſt ſe memorãda reliqt/duode
cimũ uolumẽ cõtinet ea quæ ad officiũ uillici ꝑtinẽt
qualiſq; uillicus eẽ debeat/& qd quoque mẽſe ſe/
rẽdũ ſit Rurſuſq; de cultu hortoꝝ ꝓſaica oratione
cõſcribit. nouiſſimus aũt liber cõpoſitus eſt de offi
cio uillicæ epiſtatæ hoc ẽ ꝑfectæ uillicationis/de pe
noribꝰ ſalgamiſq; cõdẽdis/ quomodo muria dura/
Quomõ oxygala qũo defrutũ fiat/itẽ de cõdituris
oliuaꝝ/dẽiq; moretũ oxypoꝝ qua mixtura cõcines.
nõ ne uidet ex oĩbꝰ mẽbris & numeris bene cõpac/
tũ beneq; coagmẽtatũ eẽ totũ corpꝰ ruſticatiõis:ut
nihil qcq̃ ſit ꝑterea deſiderãdũ/ut ruſticatio in uni/
uerſũ nulli tãtũ ſcriptori debeat quãtũ Columellæ:
cuius lectio digna eſt ſtudioſis agricolatiõis / digna
cupidis latinitatis/digna eruditis digna prĩcipibꝰ di
gna regibꝰ.Siqdẽ reges Hiero philometor atthalꝰ
Archelaus necnõ & Xenophon non mediocri cura
hoc opus excoluerũt/celeberrimꝰ uero omniũ exter
noꝝ pœnꝰ mago/ruſticationẽ expoluit/cuius octo
& uigĩti uolumina memorabilia ex ſenatus cõſulto
ĩ latinũ ſermonẽ cõuerſa fuerũt. nos itaq; Columel
lã ſcriptorẽ primæ tribꝰ primæq; notæ claſſicũ elo/
quentẽ copioſũ/graphicũ hoc ãno publice enarrare
decreuimus/ex cuius enarratiõe mẽtes auditoꝝ eru
diãtur/Aures cõmulceãtur.Ego q ĩ ocio negotioſus
ĩ feriis occupatus eẽ ſoleo/Cõpoſui Annotatiões in

BIBLIOTECA NAZ ROMA VITTORIO EMANUELE

hũc ſcriptorẽ cõpẽdiarias atq; īteruallatas:qb⁹ ſale/
broſa leuigãtur/Tortuoſa corrigũtur/q̃s opinor nõ
īprobabit/qſqs nr̃a/qualiacũq; ſunt ꝓbarĩ cõſueuit.
Cæteꝝ tãtiſp dũ iſta tractabimus ſecũdũ pythago/
ræ ſymbolũ a fabis abſtinebimus.hoc eſt a publicis
negotiis erimus feriati. Columellæ copulabit̃ ſaty
ricũ poema/Sermões uocãt/ĩ qbꝫ omne uafer uitiũ
ridẽti Flaccus amico tãgit/& admiſſus circũ p̃cordia
ludit callidus excuſſo populũ ſuſpẽdere naſo.Mira
eſt ĩ oratiano carmine urbanitas/miruſq; cũ erudi
tiõe multiiuga lepos.adeoq; ĩ ſatyra acer & ualidus
& amuſſitatus ẽ/ut ad lucernã uenuſinã ad Arche/
typon Oratianũ ſecuta ætas ſe ſe formauerit cõpo/
ſueritq;.ego quotidiãis cõdimẽtis lectiões haſce cõ
dire cõnitar daboq; opam/ut aures pabulo iucũdior̃
ꝑmulceã/aĩos eſca ſalubriore ſaginẽ.& ita more ri/
tuq; priſcoꝝ/duobus ferculis erit mẽſa nr̃a ſemp ĩ/
ſtructa/quæ euſtomachos hoc ẽ boni ſtomachi prã
ſores iucũde alent/& citra noxã citraq; faſtidiũ ſatu
rabũt. Verũ ſicut a ſymbolis pythagoræ exorſa eſt
oratio/ita p̃ceptis pythagoricis terminet̃: quæ ĩ ore
atq; ĩ ĩtimis p̃cordiis habẽda eẽ cẽſeo:cenſebitq; qſ
qs de ſemet ipõ bene ſenſerit.Hæc aũt ſũt/quæ ma
xime ꝓbãtur.Fugãda ſũt oibꝫ modis & abſcĩdẽda/
lãgor a corpore/iperitia ab aĩo/a uẽtre luxuria a ci/
uitate ſeditio/a domo diſcordia.& ĩcõmune a cũctis
rebꝫ itempantia.his pauciſſimis qdẽ ſed ſaluberri/
mis p̃ceptis tota uiuẽdi lex & norma cõtinet̃/quæ ñ

alio mõ/q̃ ſi ex cælo demiſſa forẽt/ediſcer obſerũar
& mẽte cõdita tenere debemus:qbꝫ nõ aliter q̃ ora/
culis utiq; credi oportet.nã ſi oraculũ eſt uolũtas di
uina hõis ore enũtiata/ut clariſſimi cõditores ꝓdi/
dere/quẽ tãdẽ Antiſtitẽ ſanctiorẽ ĩuenire ſibi diui
nitas potuit/q̃ pythagorã ſ̃p quẽ humão generi p̃/
cepta p̃ſcriberet:q adeo ueridicus extitit/ut ex eo py
thagorã græco nõie nũcupatũ tradãt/q; nõ minꝰ ue
ra/q̃ pythiꝰ Apollo loq̃ret.cuius tãta fuit maieſtas/
ut pro deo coleret. habeamus ergo ĩ manibꝫ ĩ ore ĩ
pectore penitiſſimo hæc Symbola pythagoræ atq;
p̃cepta ex uenerabilis ac diuinæ doctrinæ ſacrario
reſerata/ſi honeſte ſi beate/ ſi citra noxã & uitupa/
tionẽ uiuere cõcupiſcimꝰ:ſi deniq; uolumus ut uitæ
nr̃æ cymba ĩ ſalutis portu tuto trãq̃lliſſime cõſiſtat.
q̃d ſupeſt deũ optimũ maximũ oro/ut mihi tãtiſper
uitã ꝓroget/dũ ad cõmẽtarios ꝓcudẽdos/ad An/
notatiões elucubrãdas/dũ ad ſcripta id genus mo/
ralia & ſãcta formãda ero opifex idoneꝰ.Iſtud.n.ẽ
mihi principale ꝓpoſitũ/ut ꝑ uirili parte ꝓſim ſtu/
dioſis:cõſulã poſteritati/ut ſcribendo/legẽdo/cõmẽ
tãdo nos uixiſſe Teſtemur. Dixi.

FINIS.

Opuſculũ Philippi Beroaldi de Symbolis Pytha
goræ Impreſſum Bononiæ a Benedicto Hecto/
ris.Anno ſalutis. M.D Tertio.Pridie Dominicũ
Natalem.
Regeſtum.A.iiii.B.iiii.C.iiii.D.ii.